

CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W BYDGOSZCZY

85-950 Bydgoszcz, ul. Toruńska 147

tel. 52 36 04 300, fax 52 36 04 341

e-mail: sekretariat@pup.bydgoszcz.pl

<http://bydgoszcz.praca.gov.pl> NIP 953-23-64-428

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy za 2016 rok

Bydgoszcz, kwiecień 2017 rok

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy	6
1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim	6
1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych	13
1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	20
Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	32
2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów	32
2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów	34
2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów.....	35
Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego	38
3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu wykształcenia.....	38
3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	39
3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów.....	42
Rozdział 4. Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw	44
4.1. Metodologia badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw	44
4.2. Charakterystyka próby badawczej.....	44
4.3. Deklarowane przez pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku	47
4.3.1. Deklarowane przez bydgoskich pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku.....	47
4.3.2. Deklarowane przez pracodawców z powiatu bydgoskiego zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku.....	51
4.4. Proces rekrutacji pracowników w 2016 roku w badanych przedsiębiorstwach.....	56
4.4.1. Proces rekrutacji pracowników w 2016 roku w badanych przedsiębiorstwach – miasto Bydgoszcz.....	56
4.4.2. Proces rekrutacji pracowników w 2016 roku w badanych przedsiębiorstwach – powiat bydgoski	59
4.5. Współpraca przedsiębiorstw z Powiatowym Urzędem Pracy.....	61
4.6. Prognoza lokalnego rynku pracy na rok 2017	63
Rozdział 5. Podsumowanie	70

Wstęp

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy prowadzi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych zgodnie z zapisami *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.). Jest to jedno z zadań samorządu województwa oraz powiatu w zakresie polityki rynku pracy i stanowi źródło danych na temat poziomu popytu i podaży na rynku pracy.

Od 2015 roku raporty z monitoringu przygotowywane są w oparciu o „nową metodologię prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy” opracowaną na zlecenie Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o.

Nowa metodologia wprowadziła szereg zmian dotyczących sposobu definiowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zakresu wykorzystywanych źródeł danych oraz sposobu prezentacji wyników monitoringu. W świetle wskazanych zmian:

- ✚ **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** definiowany jest jako proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego;
- ✚ **zawodami deficytowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczący, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;
- ✚ **zawodami zrównoważonymi** określa się profesje, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów zrównoważonych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczący, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;

✚ **zawodami nadwyżkowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów nadwyżkowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych odbywa się poprzez łączne, analityczne zastosowanie trzech wskaźników: dostępności ofert pracy, długotrwałego bezrobocia i płynności bezrobotnych. W związku z tym tylko nieznaczna część zawodów (około 10-15%) przynależy do zawodów deficytowych, zrównoważonych lub nadwyżkowych. Pozostałe zawody mają status w niniejszym zakresie analitycznie nieokreślony.

Raport opracowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy, obejmujący ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, bazuje na danych pozyskanych z systemu *Syriusz Std* (w zakresie ilości i struktury osób bezrobotnych, zarejestrowanych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej) oraz Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (w zakresie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz absolwentów szkół ponadgimnazjalnych). Ponadto w niniejszym raporcie wykorzystane zostały informacje ze zrealizowanego przez bydgoski PUP badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy (dotyczyło ono struktury zatrudnienia oraz ewentualnych planów zmiany w tym zakresie).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzany jest w celu:

- określenia kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy,
- stworzenia bazy informacyjnej dla przewidywania przemian struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym,
- określenia odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy,
- umożliwienia korekty poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym,
- usprawnienia poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy,
- ułatwienia realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

W ramach monitoringu zawodów opracowywane są informacje sygnałne, zawierające rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych za I oraz II półrocze danego roku, jak i raport roczny, zawierający część opisową oraz roczny ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

W niniejszym raporcie znajdą Państwo informacje na temat:

- + sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- + zawodów deficytowych i nadwyżkowych na terenie Bydgoszczy oraz na obszarze powiatu bydgoskiego,
- + analizy rynku edukacyjnego,
- + omówienia wyników badania kwestionariuszowego przedsiębiorców,
- + prognozy lokalnego rynku pracy.

Raport kończy podsumowanie przeprowadzonych w ramach monitoringu zawodów analiz.

Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy

1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim

Według stanu z końca 2016 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego udział osób bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo wyniósł 12,1%, co lokowało ten region na drugim miejscu w kraju pod względem najwyższej stopy bezrobocia (za województwem warmińsko-mazurskim ze stopą bezrobocia 14,2%). Dla porównania, stopa bezrobocia dla kraju była o 3,8 pkt. procentowego niższa od tej dla województwa kujawsko-pomorskiego. W stosunku do 2015 roku nastąpił niewielki spadek wartości stopy bezrobocia w regionie o 1,1 pkt. procentowego – wynosiła ona wówczas 13,2% i była o 3,5 pkt. procentowego wyższa od wartości dla całego kraju.

W **Bydgoszczy** w końcu 2016 roku **stopa bezrobocia wynosiła 4,8%**. W stosunku do 2015 roku nastąpił spadek o 0,6 pkt. procentowego. Wartość stopy bezrobocia osiągnięta w mieście Bydgoszczy była najniższa w województwie kujawsko-pomorskim.

W **powiecie bydgoskim stopa bezrobocia wynosiła 8%** w analizowanym okresie, co uplasowało powiat na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego o najniższych wartościach omawianego wskaźnika. W stosunku do roku 2015 wartość ta zmniejszyła się o 0,9 pkt. procentowego.

Powyższe dane statystyczne pozwalają na stwierdzenie, że na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania PUP w Bydgoszczy w 2016 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy.

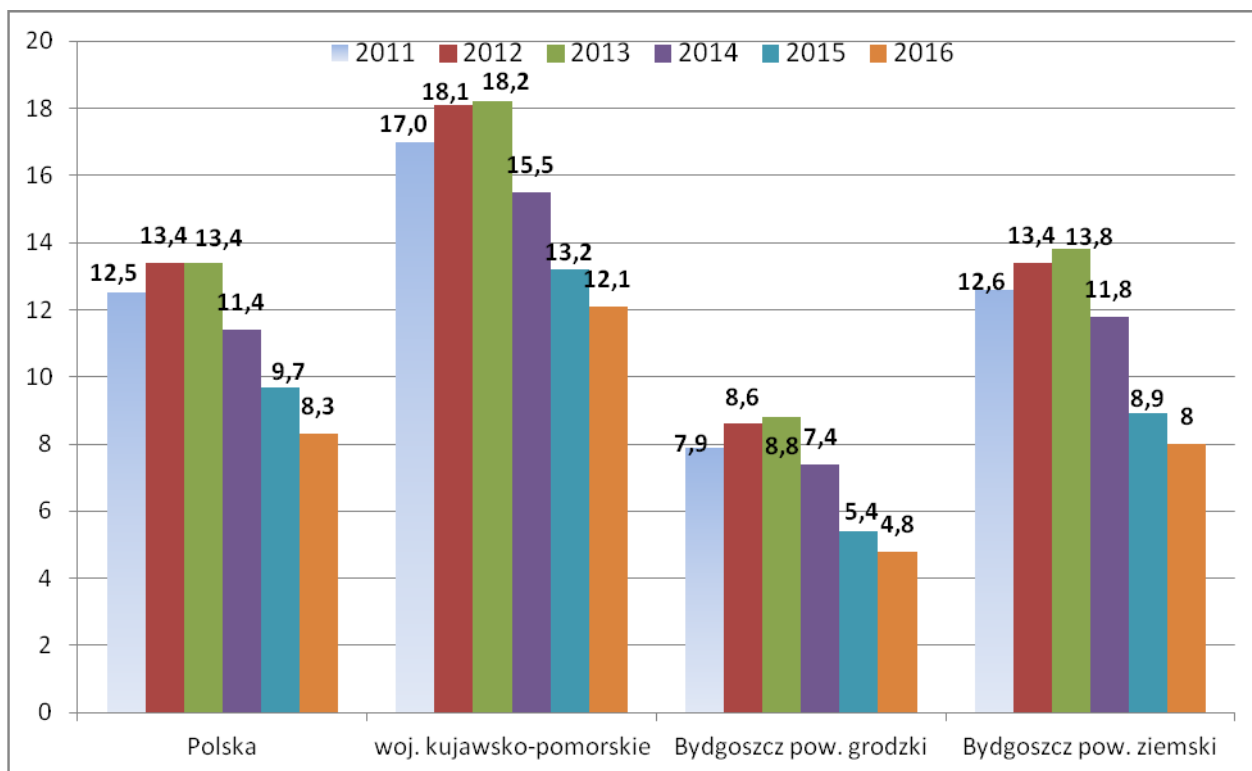
Na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania PUP w Bydgoszczy w 2016 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy.

Stopa bezrobocia dla miasta Bydgoszczy (4,8%) była najniższa w regionie, zaś stopa bezrobocia dla powiatu bydgoskiego (8%) uplasowała powiat na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w latach 2011-2016 (stan na koniec roku w procentach)

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

W 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowało się 20 865 osób (w tym 10 374 kobiety). W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano spadek poziomu rejestracji o 11,9%, zaś samych kobiet o 12,8% (w 2015 roku zarejestrowało się 23 688 osób, w tym 11 899 kobiet).

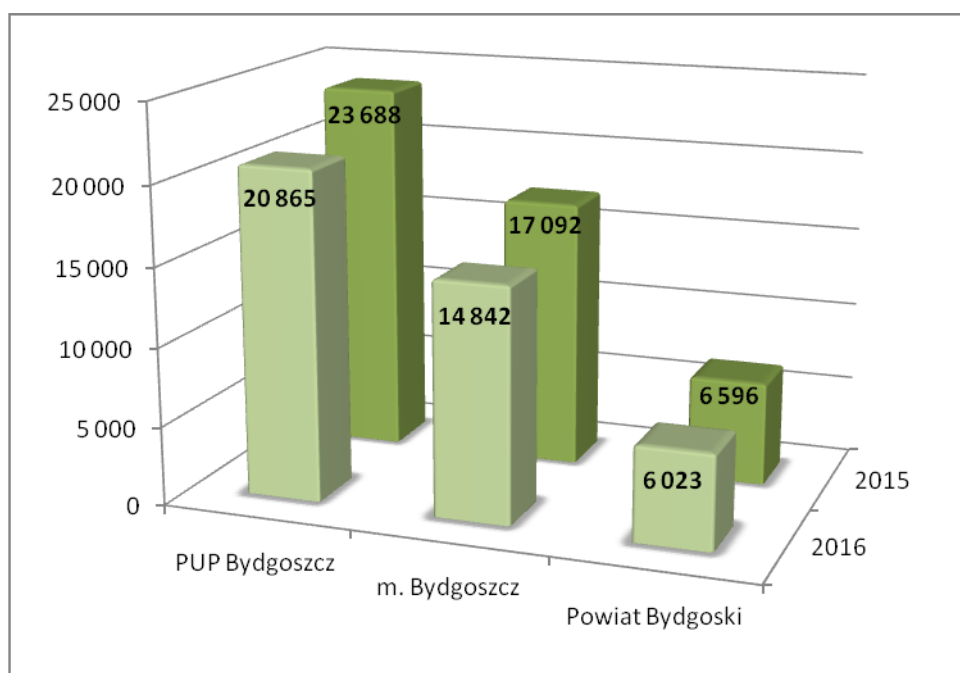
W analizowanym okresie odnotowano rejestrację 14 842 mieszkańców Bydgoszczy, w tym 7 335 kobiet (mniej o 13,2% niż przed rokiem) i 6 023 mieszkańców powiatu bydgoskiego, w tym 3 039 kobiet (mniej o 8,7% niż przed rokiem).

W 2016 roku zmniejszyła się liczba rejestracji osób bezrobotnych o 11,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Łącznie w roku 2016 w PUP w Bydgoszczy zarejestrowało się 20 865 osób.

Wykres 2. Nowe rejestracje bezrobotnych w 2016 i 2015 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2015 i 2016 rok*

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy w 2016 roku wyłączono z ewidencji 22 005 osób bezrobotnych, w tym 10 838 kobiet. W stosunku do 2015 roku nastąpił spadek liczby wyłączeń o 22%. W roku 2016 z powodu podjęcia pracy wyrejestrowano 10 922 osób bezrobotnych, to jest mniej o 11,8% niż rok wcześniej.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania osób bezrobotnych, w 2016 roku **wyłączono z ewidencji 15 633 osoby z Bydgoszczy** (mniej o 23,4% niż w 2015 roku) i **6 372 osoby z powiatu bydgoskiego** (mniej o 18,2% niż w 2015 roku).

Z powodu podjęcia pracy status osoby bezrobotnej utraciło w 2016 roku 7 842 mieszkańców **powiatu grodzkiego** (o 13,2% mniej niż przed rokiem) i 3 080 mieszkańców **powiatu ziemskiego** (o 8,3% mniej niż przed rokiem).

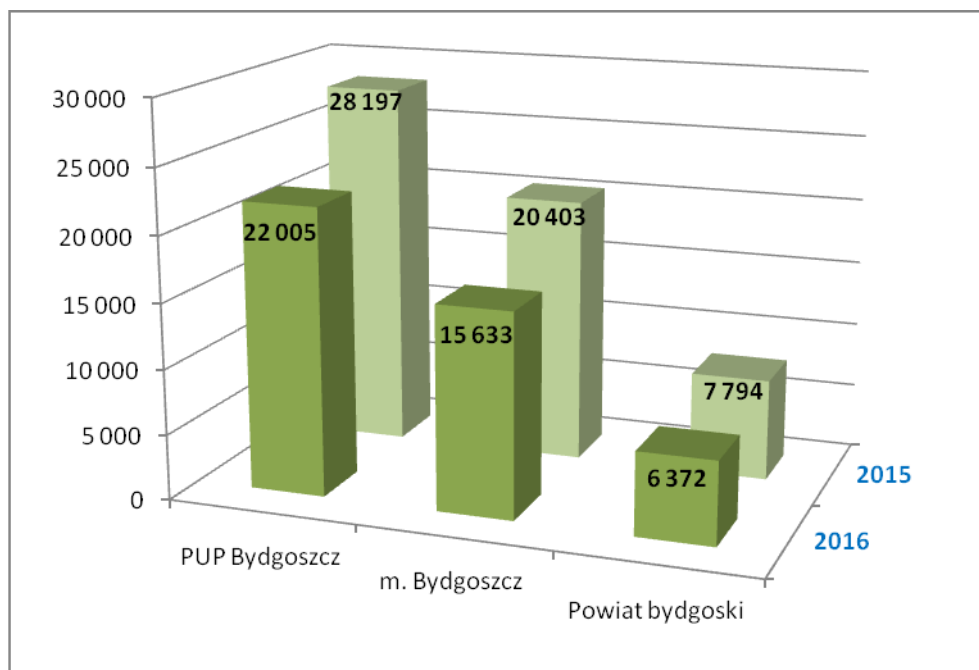
W 2016 odnotowano spadek liczby wyłączeń z ewidencji urzędu aż o 22% w porównaniu z rokiem poprzednim. Status osoby bezrobotnej utraciło w analizowanym okresie 15 633 osób z Bydgoszczy oraz 6 372 osoby z powiatu bydgoskiego.

Zmniejszyła się także liczba podjęć pracy wśród bezrobotnych. W porównaniu do 2015 r. w Bydgoszczy było ich mniej o 13,2%, zaś w powiecie bydgoskim o 8,3%

Wykres 3. Liczba osób wyłączonych z ewidencji w 2016 i 2015 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2016 i 2015 rok*

Według stanu w końcu 2016 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawały 11 164 osoby bezrobotne (w tym 6 193 kobiet). Ich liczba zmniejszyła się o 9,3% w stosunku do 2015 roku (liczba kobiet zmniejszyła się o 7%).

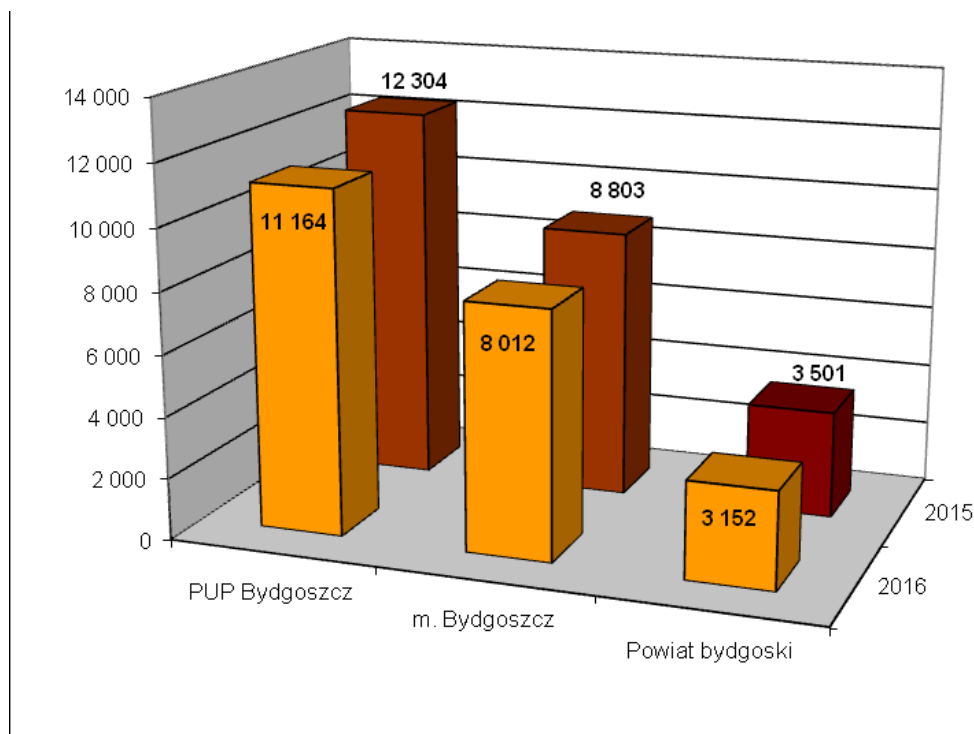
W Bydgoszczy w końcu 2016 roku zarejestrowanych było 8 012 osób bezrobotnych (w tym 4 382 kobiety). Ich liczba w stosunku do 2015 roku zmniejszyła się o 9% (liczba kobiet zmniejszyła się o 6,2%). **W powiecie bydgoskim według stanu na koniec 2016 roku w ewidencji bezrobotnych pozostawały 3 152 osoby** (w tym 1 811 kobiet). W porównaniu do roku wcześniejszego nastąpił spadek dynamiki rejestracji osób bezrobotnych o 10% (liczba kobiet w tej zbiorowości zmniejszyła się o 8,8%).

W końcu 2016 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawały 11 164 osoby bezrobotne – o 9,3% mniej niż przed rokiem. Z tego 8 012 osób pozostawało w rejestracji w Bydgoszczy, a 3 152 w powiecie ziemskim.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec 2016 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za miesiąc grudzień 2016 i 2015 rok*

Wśród osób bezrobotnych można wyróżnić różnorodne kategorie społeczne bądź statystyczne charakteryzujące ich m.in. pod względem wieku, okresu pozostawania w ewidencji urzędu, czy też posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Poniżej dokonano analizy najliczniej reprezentowanych zbiorowości bezrobotnych.

Kobiety zarejestrowane w PUP w Bydgoszczy, jako osoby bezrobotne stanowiły 55,5% ogółu pozostających w ewidencji w końcu 2016 roku. Było ich 6 193. W stosunku do 2015 roku nastąpił spadek liczby kobiet w ewidencji PUP o 7 proc. Według stanu na koniec roku 2016 udział kobiet w zbiorowości osób zarejestrowanych w urzędzie zwiększył się o 1,4 pkt. procentowego.

W ewidencji PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec 2016 roku znajdowało się 3 583 osób **bez kwalifikacji zawodowych**. Stanowiły one 32,1% ogółu osób zarejestrowanych w PUP w analizowanym okresie. Wśród nich znajdowały się 2 094 kobiety (stanowiące 33,8% ogółu zarejestrowanych kobiet). W stosunku do 2015 roku nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych o 8,7% (liczba kobiet w tej grupie zmniejszyła się także o 8,7%). Udział omawianej grupy bezrobotnych

w ogóle zarejestrowanych osób w PUP w Bydgoszczy zmniejszył się w 2016 roku (w stosunku do roku poprzedniego) nieznacznie, jedynie o 0,2 pkt. procentowego.

Kolejną zbiorowością dość licznie reprezentowaną wśród osób bezrobotnych stanowią **osoby bez doświadczenia zawodowego**.

W końcu 2016 roku było ich 1 416, w tym 901 kobiet. Osoby bez doświadczenia zawodowego stanowiły 12,7% ogółu zarejestrowanych w analizowanym okresie (w tym kobiety bez doświadczenia zawodowego stanowiły 14,5% ogółu kobiet). Porównując liczebność tej kategorii osób bezrobotnych na koniec roku 2016 do roku poprzedniego zauważyć można spadek liczby tych osób o 11,3% (liczba kobiet zmniejszyła się tu o 8%). Udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w obrębie zbiorowości wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych w analizowanym okresie zmniejszył się zaledwie o 0,3 pkt. procentowego.

Do najliczniejszych kategorii zarejestrowanych bezrobotnych należały: *kobiety* (55,5% ogółu bezrobotnych według stanu na koniec 2016 r.), *osoby bez kwalifikacji zawodowych* (32,1%), *osoby powyżej 50 roku życia* (31,8%), *bez doświadczenia zawodowego* (12,7%), *osoby długotrwale bezrobotne* (50,7%) oraz *osoby do 30 roku życia* (21,4%).

W ewidencji PUP w Bydgoszczy wyróżnić można również **grupę osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy**. Zgodnie z *Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.) do tej grupy należą [art. 49]:

- osoby do 30 roku życia (dodatkowo wyróżnia się również osoby do 25 roku życia),
- długotrwale bezrobotni,
- osoby powyżej 50 roku życia,
- osoby korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej,
- osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia,
- osoby posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- osoby z niepełnosprawnościami.

Według stanu z końca 2016 roku w ewidencji bydgoskiego urzędu pracy znajdowało się 9 287 osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w tym 5 291 kobiet). Stanowili oni 83,2% ogółu bezrobotnych (kobiety z tej kategorii bezrobotnych stanowiły 85,4% ogółu zarejestrowanych kobiet). W porównaniu do 2015 roku ich liczba zmniejszyła się o 11,6% (liczba kobiet spadła o 8,5%). Natomiast udział tej kategorii bezrobotnych pośród wszystkich zarejestrowanych osób zmniejszył się w 2016 roku o 2,2 pkt. procentowego.

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec 2016 roku **najliczniej**

reprezentowane były osoby długotrwale bezrobotne. W tej sytuacji znajdowało się 5 499 osób (w tym 3 193 kobiety). Ich udział w ogóle bezrobotnych wynosił 50,7% (kobiety długotrwale bezrobotne stanowiły 48,4% ogółu zarejestrowanych kobiet). W stosunku do stanu z końca 2015 roku liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 13,4% (liczba kobiet w ramach tej kategorii spadła o 10,9%). Ich udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się natomiast o 0,9 pkt. procentowego (udział kobiet długotrwale bezrobotnych spośród wszystkich zarejestrowanych kobiet zmniejszył się o 5,4 pkt. procentowego). Oznacza to, że w analizowanym okresie ogólne proporcje osób trwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych uległy niewielkiej zmianie. Natomiast nieco bardziej wyraźna zmiana dotyczy procentowego zmniejszenia proporcji rejestrowanego udziału długotrwale bezrobotnych kobiet wśród tej kategorii osób na rynku pracy.

W obrębie danych ewidencyjnych zauważalny jest jednocześnie **wysoki udział wśród bezrobotnych** będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy **osób powyżej 50 roku życia.** W końcu 2016 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawały 3 554 osoby powyżej 50 roku życia, w tym 1 446 kobiet. Wskazana grupa bezrobotnych stanowiła 31,8% ogółu zarejestrowanych osób (kobiety powyżej 50 roku życia stanowiły 23,3% ogółu kobiet). Porównując dane do stanu z końca 2015 roku można stwierdzić, że nastąpił spadek w tej grupie bezrobotnych o 12,9% (liczba kobiet spadła o 14,4%). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogóle bezrobotnych zmniejszył się o 1,4 pkt. procentowego.

Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy wyróżnić można również **osoby do 30 roku życia.** Według stanu na koniec 2016 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy zarejestrowane były 2 384 osoby ze wskazanej kategorii wiekowej. Wśród nich 69,1% stanowiły kobiety (1 647 osób). Osoby do 30 roku życia stanowiły 21,4% ogółu bezrobotnych (kobiety we wskazanym wieku stanowiły 26,6% wszystkich zarejestrowanych kobiet). W porównaniu do stanu z końca 2015 roku liczba młodych osób (w wieku do 30 roku życia) zmniejszyła się o 12,3%. Jednakże odsetek osób do 30 roku życia w ogóle zarejestrowanych osób w PUP w Bydgoszczy zmniejszył się jedynie o 0,7 pkt. procentowego.

Pośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu na koniec 2016 roku 2 254 stanowiły osoby posiadające co najmniej jedno **dziecko do 6 roku życia.** Wśród tych osób znalazło się 1 841 kobiet. Wymieniona zbiorowość bezrobotnych (osoby z przynajmniej jednym małym dzieckiem) stanowiła 20,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w analizowanym okresie (analogicznie kobiety w omawianej grupie stanowiły 29,7% ogółu zarejestrowanych kobiet). W porównaniu do

stanu z końca 2015 roku ich liczba wzrosła o 1,2%, natomiast udział wśród ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych zwiększył się o 2,1 pkt. procentowego.

W 2016 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 21 166 **wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej** (w tym 3 621 miejsc zgłosili pracodawcy z powiatu bydgoskiego). W stosunku do 2015 roku zgłoszono ich o 9,3% mniej. Wśród wymienionych wolnych miejsc pracy istotną ich część stanowiły propozycje pracy subsydiowanej. W 2016 roku zgłoszono 2 941 tego typu miejsc pracy (w tym 957 zgłosili pracodawcy z terenu powiatu bydgoskiego). W porównaniu do stanu w 2015 roku ogólna liczba tego rodzaju zgłoszeń zmniejszyła się aż o 30,6%, zaś sam spadek owych propozycji kształtował się na zbliżonym poziomie zarówno w powiecie grodzkim (30,2%), jak i w powiecie ziemskim (31,4%).

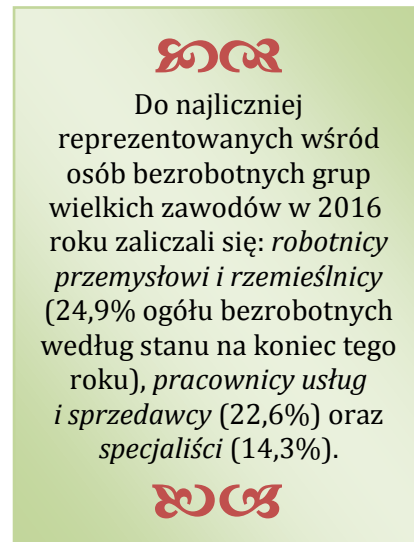
1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych

W analizie zamieszczonej poniżej wykorzystane zostały dane o strukturze zbiorowości bezrobotnych oraz o wolnych miejscach pracy z systemu *Syriusz Std* oraz dane gromadzone i zagregowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dotyczące ofert pracy zamieszczanych w Internecie. Informacje te udostępnione zostały przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ogólnopolskim serwisie internetowym dostępnym pod adresem www.mz.praca.gov.pl.

Uwzględniając podział osób bezrobotnych według wielkich grup zawodów stwierdzić można, że w 2016 roku najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych była grupa **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**. Średnio w danym miesiącu w 2015 roku w ewidencji pozostawało 2 718 osób posiadających zawód kwalifikujący się do wymienionej wielkiej grupy zawodów. W 2016 roku zarejestrowano łącznie 4 224 osoby w grupie *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*, co stanowiło 22,9% całego napływu bezrobotnych w analizowanym okresie. We wskazanej grupie zawodowej odnotowano w 2016 roku nieco większy odpływ osób bezrobotnych od ich napływu. Liczba wyłączeń z ewidencji była o 9,5% wyższa od liczby nowych rejestracji i wyniosła 4 627 osób. W końcu 2016 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 2 524 robotników przemysłowych i rzemieślników (stanowili oni na koniec 2016 roku 24,9% ogółu bezrobotnych w ramach rejestrowanych wielkich grup zawodów). Wśród nich nieco ponad połowę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (52%). W grupie zarejestrowanych

robotników przemysłowych i rzemieślników absolwenci (osoby mieszczące się w okresie 12 miesięcy od ukończenia szkoły) stanowili zaledwie 0,75%.

Drugą najbardziej liczną grupę zawodową bezrobotnych stanowili **pracownicy usług i sprzedawcy**. W roku 2016 w PUP w Bydgoszczy zarejestrowane były przeciętnie 2 403 osoby we wskazanej grupie (wartość średniomiesięczna). W 2016 roku zarejestrowano łącznie 3 853 osoby bezrobotne w zawodzie zaliczającym się do grupy wielkiej *pracowników usług i sprzedawców*. Osoby z tej kategorii w analizowanym okresie stanowiły 20,8% całej zbiorowości zarejestrowanych bezrobotnych w ramach wielkich grup zawodów. We wskazanym okresie wyrejestrowano z ewidencji 3 963 osoby bezrobotne należące do omawianej grupy zawodowej. Także i w tym przypadku odpływ bezrobotnych przewyższył napływ, choć był on większy jedynie o 2,9%. W końcu roku pozostało w ewidencji 2 297 pracowników usług i sprzedawców, co stanowiło 22,6% ogółu bezrobotnych. Wśród nich połowę (50,3%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, zaś absolwenci zaledwie 1,3%.

Specjaliści stanowili w 2016 roku trzecią najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy wielką grupę zawodową. Średniomiesięcznie w analizowanym okresie rejestrowano 1 492 osoby w tej grupie zawodowej. W 2016 roku odnotowano 3 438 rejestracji w zawodach wpisujących się w grupę *specjalistów*, co stanowiło 18,6% ogólnego napływu bezrobotnych we wskazanym okresie. W tym samym czasie wyrejestrowano z tej kategorii bezrobotnych o 2% więcej osób (3 508) niż zarejestrowano. W końcu 2016 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 1 451 specjalistów. Stanowili oni 14,3% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych według stanu z końca tego roku. Wśród nich 38,3% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, natomiast absolwenci obejmowali 8,5% tej zbiorowości.

W kolejnej, pod względem ilości rejestracji, wielkiej grupie zawodów jaką stanowią **technicy i inny średni personel** w 2016 roku średniomiesięcznie rejestrowano 1 434 osoby bezrobotne. W analizowanym okresie odnotowano napływ techników i innego średniego personelu w wysokości 2 547 osób, co stanowiło 13,8% nowych rejestracji w 2016 roku. Wyrejestrowano natomiast 2 675 osób, które stanowią zbiorowość o 5% większą niż ta, którą zarejestrowano w tej grupie zawodów. W końcu 2016 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy figurowało 1 387 osób zakwalifikowanych do grupy

techników i innego średniego personelu. Ich odsetek w całej zarejestrowanej zbiorowości bezrobotnych w końcu 2016 roku wyniósł 13,7%. We wskazanej grupie osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 44,9% zbiorowości, natomiast absolwenci jedynie 3,7%.

Pracownicy wykonujący prace proste to kolejna z wielkich grup zawodowych w istotny sposób wpisująca się w zbiorowość osób bezrobotnych. Średnio każdego miesiąca zarejestrowanych było 1 285 osób we wskazanej kategorii zawodowej. W całym 2016 roku zarejestrowano 1 951 pracowników wykonujących prace proste. Stanowiło to 10,6% napływu bezrobotnych w tym okresie. Wyrejestrowano natomiast w tym samym okresie 2 171 osoby, co stanowi wielkość o 11,3% większą niż ilość osób poddanych nowej rejestracji w ramach tej kategorii w analizowanym okresie. Na koniec 2016 roku w ewidencji pozostawały 1 073 osoby wykonujące prace proste, co stanowiło 10,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród nich niemal trzy piąte (59,7%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, a zaledwie 0,5% absolwenci.

W pozostałych wielkich grupach zawodów średniomiesięcznie w 2016 roku rejestrowano mniej niż 1 000 osób. Ich łączna liczebność na koniec roku wynosiła 1 521 osób. Szczegółowe dane dotyczące wszystkich wielkich grup zawodów przedstawione zostały w tabeli 1.

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy w 2016 roku według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Bezrobotni ogółem			Bezrobotni absolwenci (stan w końcu okresu)	Bezrobotni długotrwale (stan w końcu okresu)	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych (w zaokrągleniu do jedności)
		Napływ w okresie	Odływ w okresie	Stan w końcu okresu			
Siły zbrojne	grodzki	7	7	1	0	0	2
	ziemski	0	0	0	0	0	0
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	182	202	111	1	42	120
	ziemski	37	37	21	0	9	26
Specjaliści	grodzki	2 730	2 754	1 194	92	469	1 219
	ziemski	708	754	257	32	87	273
Technicy i inny średni personel	grodzki	1 795	1 898	1 027	28	475	1 070
	ziemski	752	777	360	23	148	364
Pracownicy biurowi	grodzki	690	773	362	2	171	411
	ziemski	213	205	119	1	50	119
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	2 701	2 767	1 621	23	786	1 705
	ziemski	1 152	1 196	676	7	369	698
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	82	92	65	1	31	63
	ziemski	92	93	66	0	40	70
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	2 808	3 085	1 717	5	901	1 887
	ziemski	1 416	1 542	807	14	411	831
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	834	907	480	1	238	519
	ziemski	335	341	191	0	85	191
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	1 460	1 623	897	5	503	983
	ziemski	491	548	176	0	138	302

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

W 2016 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy wpłynęło z różnych źródeł 23 305 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. **Pracodawcy z terenu powiatu bydgoskiego zgłosili jedną siódmą (14,4%) wszystkich ofert**, natomiast **sześć siódmych ofert (85,6%) pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców**. W omawianym okresie na portalu *Zielona Linia*¹ (zielonalinia.gov.pl) udostępniono 6 971 ofert pracy (wzrost o ponad 69% w stosunku do roku 2015). Także i tu zdecydowaną większość z nich (96,1%) stanowiły wolne miejsca pracy proponowane **przez bydgoskich pracodawców**.

W 2016 roku pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników z grupy wielkiej zawodów **robotników przemysłowych i rzemieślników**. Pracodawcy zaoferowali 6 410 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, co stanowiło nieco ponad jedną czwartą (21,4%) zgłoszonego zapotrzebowania na pracowników wielkich grup zawodowych w 2016 roku. Zarejestrowane dane pozwalają zauważyć, że robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy poszukiwani byli przede wszystkim za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy

w Bydgoszczy, co przełożyło się na 95,4% zgłoszonych właśnie tam miejsc pracy. Sześć na siedem zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło od pracodawców bydgoskich (85,6%). Średniomiesięcznie w 2016 roku zgłaszano 738 wolnych miejsc pracy w zawodach przynależnych do grupy *robotników przemysłowych i rzemieślników*.

Stosunkowo intensywnie w 2016 roku poszukiwani byli także **pracownicy wykonujący prace proste**. Pracodawcy zaoferowali w tej grupie zawodów 4 710 miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, co stanowiło 15,7% ogólnego, zgłaszanego zapotrzebowania na pracowników w 2016 roku. Średniomiesięcznie w 2016 roku pracodawcy zgłaszali w tej grupie zawodów 505 ofert pracy. Z analizy danych wynika, że za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy pracowników tych poszukiwali głównie pracodawcy bydgoscy (co stanowiło 84,9% zgłoszonych miejsc w tej grupie zawodowej i 92,2% zapotrzebowania).

W 2016 roku do PUP w Bydgoszczy zgłoszono 23 305 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (85,6% z nich pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców, a 14,4% od przedsiębiorców z powiatu ziemskiego). W tym samym okresie na portalu *Zielona Linia* udostępniono 6 971 ofert pracy.

Za pośrednictwem PUP poszukiwano głównie pracowników z grupy *robotników przemysłowych i rzemieślników* oraz *pracowników wykonujących prace proste*. Przez Internet zgłaszano zapotrzebowanie przede wszystkim na *specjalistów* oraz *techników i inny średni personel*.

¹ Badanie ofert pracy zamieszczanych w Internecie prowadzone jest przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu. Badanie to obejmuje informacje o ofertach pracy udostępnianych na portalu *Zielona Linia – Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia* (zielonalinia.gov.pl). Dane z każdego poniedziałku i środy kwietnia oraz października danego roku gromadzone są w ogólnopolskim systemie WUP Viator. Zweryfikowane przez WUP ogłoszenia automatycznie uogólniane są dla I oraz II półrocza danego roku.

Oferty pracy dla **pracowników usług i sprzedawców** (liczba ofert ogółem – 4 163) stanowiły 13,9% całościowego zapotrzebowania na pracowników wielkich grup zawodów w 2016 roku. W tym przypadku średnia miesięczna liczba wolnych miejsc pracy w 2016 roku wynosiła 543. Podobnie jak we wcześniej omawianych przypadkach wśród przedsiębiorstw zainteresowanych zatrudnianiem przeważały firmy usytuowane na terenie Bydgoszczy (85,5% zgłoszonego zapotrzebowania w tej grupie zawodów), a miejscem udostępniania ofert był przede wszystkim Powiatowy Urząd Pracy (86%). Za pośrednictwem Internetu pracodawcy poszukiwali 584 osoby w zawodach odpowiadających grupie pracownicy usług i sprzedawcy (co stanowi 14% poszukiwanych pracowników z tej kategorii zawodowej).

Blisko cztery tysiące ofert wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej zgłoszono w roku 2016 w grupie **pracowników biurowych**. Oferty te (3 953) stanowiły 13,2% wszystkich złożonych w PUP w Bydgoszczy ofert pracy, zaś pracownicy z tej kategorii byli poszukiwani przede wszystkim przez pracodawców bydgoskich. Udział złożonych ofert na pracowników biurowych w Bydgoszczy spośród wszystkich tego typu ofert wyniósł 92,9%. W powiecie bydgoskim poszukiwano w 2016 roku jedynie 281 pracowników z tej grupy zawodowej.

W 2016 roku poszukiwano 3 705 **specjalistów**. Średnio w miesiącu pracodawcy zgłaszali 455 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w tej grupie zawodów. W tym przypadku oferty zgłaszane za pośrednictwem Internetu przewyższyły ilościowo oferty zgłaszane do PUP w Bydgoszczy. Tych pierwszych zanotowano 2 254, tych drugich zaś 1 451. Oferty internetowe stanowiły zatem aż trzy piąte (60,8%) zgłoszonego zapotrzebowania na pracowników z tej grupy zawodowej. Podobnie jak w dotychczas omawianych przypadkach, wśród pracodawców poszukujących specjalistów przeważali przedsiębiorcy bydgoscy (95,4%). Średniomiesięcznie składano w tej kategorii zawodowej 455 ofert.

Istotną zbiorowością w stronę której pracodawcy kierowali swoje poszukiwania byli także **technicy i średni personel**. Ta stosunkowo pojemna kategoria zawodowa zgromadziła w PUP w Bydgoszczy w 2016 roku 3 426 ofert zatrudnieniowo-aktywizacyjnych. Jedynie 4,6 proc. z nich pochodziło od pracodawców z powiatu ziemskiego, co oznacza, że 95 na 100 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej składali pracodawcy z Bydgoszczy. Przeciętnie tego rodzaju ofert napływało w miesiącu 421 (w tym przeciętnie 28 z powiatu ziemskiego).

W sposób odczuwalny poszukiwani byli w 2016 roku również **operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń**. Pracodawcy zgłosili w 2016 roku 2 871 tego rodzaju

wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, co stanowiło 9,6% zgłoszonego zapotrzebowania na pracowników z wielkich grup zawodów. Średnio w miesiącu zgłaszano 371 ofert dla przedstawicieli tej grupy zawodowej. W sposób przeważający zapotrzebowanie zgłaszane było przez pracodawców z terenu Bydgoszczy (80,3%), za pośrednictwem urzędu pracy (88,7%)

W pozostałych grupach wielkich zawodów łączny napływ ofert pracy w 2016 roku wynosił poniżej 2,5% wszystkich ofert, a łączna średniomiesięczna liczba ofert pracy wynosiła 81. Szczegółowe informacje dotyczące zapotrzebowania dla wszystkich grup wielkich zawodów znajdują się w tabeli 2.

Za pośrednictwem Internetu w 2016 roku (22,5% wszystkich ofert złożonych w PUP w Bydgoszczy) pracodawcy poszukiwali głównie *specjalistów* (33,8% zgłoszonego zapotrzebowania na portalu *Zielona Linia*), *techników i innego średniego personelu* (22,2%), *pracowników biurowych* (13,1%) oraz *pracowników usług i sprzedawców* (8,8%). Internet nie był wykorzystywany przez pracodawców poszukujących pracowników w zawodach wpisujących się do grupy *rolników, ogrodników, leśników i rybaków*.

Do bydgoskiego urzędu pracy w 2016 roku pracodawcy zgłaszali głównie zapotrzebowanie na pracowników z grupy *robotników przemysłowych i rzemieślników* (21,4% zgłoszonego do PUP zapotrzebowania), *pracowników wykonujących prace proste* (15,7%), *pracowników usług i sprzedawców* (13,9%), *pracowników biurowych* (13,2%) oraz *specjalistów* (12,4%). Najmniejsze zapotrzebowanie zgłoszono do PUP w zawodach *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* (0,37%) oraz *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* (2,1%). Nie zgłoszono żadnych ofert w zakresie grupy zawodowej *siły zbrojne*.

Tabela 2. Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 2016 roku według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Napływ ofert pracy w okresie			Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Średniomiesięczna liczba ofert pracy
		PUP	Internet	OGÓŁEM		
Siły zbrojne	grodzki	0	0	0	0	0
	ziemski	0	0	0	0	0
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	106	491	597	6	67
	ziemski	8	23	31	0	5
Specjaliści	grodzki	1 320	2 213	3 533	13	438
	ziemski	131	41	172	24	17
Technicy i inny średni personel	grodzki	1 764	1 392	3 156	15	393
	ziemski	179	91	270	39	28
Pracownicy biurowi	grodzki	2 845	827	3 672	22	453
	ziemski	232	49	281	65	28
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	2 988	573	3 561	16	452
	ziemski	591	11	602	67	91
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	48	0	48	19	4
	ziemski	62	0	62	26	5
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	5 237	253	5 490	4	633
	ziemski	905	15	920	13	105
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	1 985	320	2 305	5	289
	ziemski	562	4	566	13	82
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	3 660	340	4 000	6	424
	ziemski	682	28	710	22	81
OGÓŁEM:	grodzki	19 953	6 409	26 362		
	ziemski	3 352	262	3 614		

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

Zamieszczona poniżej analiza dotyczy elementarnych grup zawodów, w obrębie których klasyfikowane są zawody zarejestrowanych osób bezrobotnych. Zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności oznaczone są one czterocyfrowym kodem zawodu i stanowią próbę ujęcia większej specjalizacji oraz kompetencji związanych z dziedziną wymaganej wiedzy, stosowanymi narzędziami, maszynami czy materiałami, produkowanymi wyrobami lub świadczonymi usługami.

Według stanu z końca 2016 roku do **najliczniej reprezentowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zawodów mieszkańców Bydgoszczy** zaliczali się: *sprzedawcy sklepowi* (11,4% zarejestrowanych osób), *pomoce i sprzętaczk biurowe, hotelowe i pokrewne* (3%), *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (2,5%) oraz *ślusarze i pokrewni* (2,2%). Szczegółowe informacje o zawodach bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy zamieszczone zostały w poniższej tabeli (tabela 3). Natomiast **mieszkańcy powiatu bydgoskiego**, oprócz *sprzedawców sklepowych* (11,6% zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie) oraz *średniego personelu do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (3,1%) najliczniej reprezentowani byli w zawodach *kucharze* (3%), *gospodarze budynków* oraz *ślusarze i pokrewni* (po 2,7%), a także *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani* oraz *pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani* (po 2,6%). Szczegółowe informacje na temat najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów według stanu z końca 2016 roku przedstawione zostały w tabeli 3.

Uwzględniając podział osób bezrobotnych według elementarnych grup zawodów najliczniej reprezentowani byli:

- (i) w Bydgoszczy:** *sprzedawcy sklepowi* (11,4% ogółu zarejestrowanych w końcu 2016 r.), *pomoce i sprzętaczk* (3%) oraz *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (2,2%);
- (ii) w powiecie bydgoskim:** *sprzedawcy sklepowi* (11,6%), *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (3,1%) oraz *kucharze* (3%).

Tabela 3. Osoby bezrobotne według najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów w końcu 2016 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan w końcu 2016 roku)		
		Bydgoszcz powiat grodzki	Bydgoszcz powiat ziemski	RAZEM
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	912	365	1277
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	200	97	297
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	242	48	290
7222	Ślusarze i pokrewni	174	85	259
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	165	81	246
5120	Kucharze	113	95	208
5153	Gospodarze budynków	120	86	206
7112	Murarze i pokrewni	109	74	183
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	102	81	183
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	106	76	182
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	125	53	178
5141	Fryzjerzy	123	53	176
4110	Pracownicy obsługi biurowej	129	34	163
3115	Technicy mechanicy	95	45	140
4321	Magazynierzy i pokrewni	99	38	137
7131	Malarze budowlani i pokrewni	129	brak danych	129
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	123	brak danych	123
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	109	brak danych	109
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	104	brak danych	104
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	100	brak danych	100
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	brak danych	58	58
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	brak danych	54	54
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	brak danych	42	42
7412	Elektromechanicy i elektrycy	brak danych	37	37
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	brak danych	35	35

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Wśród elementarnych grup zawodów można wyróżnić zawody niejako sprzyjające, m.in. ze względu na panującą sytuację rynkową, długotrwałemu bezrobociu. Wskazanie na tego typu profesje dokonuje się na podstawie wartości **wskaźnika długotrwałego bezrobocia**. Informuje on o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią osoby długotrwanie bezrobotne. Im większa wartość tego wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danej grupie zawodów. Wskaźnik może przyjmować wartości od 0% (jest to sytuacja, w której bezrobotni długotrwanie nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów jest długotrwanie bezrobotnym).

Tabela 4. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2016 roku w Bydgoszczy

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych* Stan na koniec 2016 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	242	63,22
5153	Gospodarze budynków	120	62,50
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	60	60,00
7131	Malarze budowlani i pokrewni	129	59,69
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	165	58,79
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	90	57,78
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	123	56,91
7222	Ślusarze i pokrewni	174	56,90
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	85	56,47
9333	Robotnicy pracujący przy przeladunku towarów	63	55,56
7412	Elektromechanicy i elektrycy	74	54,05
7126	Hydraulicy i monterzy rurociągów	65	53,85
3112	Technicy budownictwa	54	53,70
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	51	52,94
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	125	52,80
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	61	52,46
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	90	52,22
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	102	51,96
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	60	51,67
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	78	51,28
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	55	50,91
4321	Magazynierzy i pokrewni	99	50,51
7112	Murarze i pokrewni	109	50,46
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	912	50,11
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	78	50,00
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	50	50,00
3322	Przedstawiciele handlowi	56	48,21
4110	Pracownicy obsługi biurowej	129	47,29
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	200	46,50
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	52	46,15
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	100	46,00
3115	Technicy mechanicy	95	45,26
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	90	44,44
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	106	42,45
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	92	39,13
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	109	38,53
5141	Fryzjerzy	123	38,21
5120	Kucharze	113	36,28
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	104	33,65

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację min. 50 osób bezrobotnych.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Wśród mieszkańców Bydgoszczy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy według stanu z końca 2016 roku do **elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia** oraz liczebności na poziomie min. 50 osób należeli: (a) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne, (b) gospodarze budynków, (c), mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych, (d) malarze budowlani i pokrewni, (e) robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani oraz (f) krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni. We wskazanych przypadkach zawodów wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 57 a 64%, zaś liczba zarejestrowanych osób pod koniec 2016 roku wahała się pomiędzy 60 (mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych) a 242 (pomoce i sprzątaczkę biurowe). Najbardziej liczną zbiorowość (912 osób) spośród elementarnych zawodów dotkniętą długotrwałym bezrobociem pod koniec analizowanego roku (wskaźnik na poziomie 50,1%) stanowili sprzedawcy sklepowi (ekspedienci). Szczegółowe informacje z zakresu analizowanego zjawiska znajdują się w tabeli 4.

Do zawodów generujących **długotrwałe bezrobocie w Bydgoszczy** (zawody o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia) w roku 2016 należały następujące grupy zawodów: (i) *pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne*, (ii) *gospodarze budynków*, (iii) *mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych*, (iv) *malarze budowlani i pokrewni*, (v) *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani* oraz (vi) *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni*.

Tabela 5. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2016 roku w powiecie bydgoskim

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych* Stan na koniec 2016 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	54	75,93
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	36	69,44
5153	Gospodarze budynków	86	63,95
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	48	62,50
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	31	61,29
7112	Murarze i pokrewni	74	58,11
5120	Kucharze	95	57,89
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	368	57,34
7222	Ślusarze i pokrewni	85	55,29
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	53	54,72
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	35	54,29
7412	Elektromechanicy i elektrycy	37	45,95
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	81	45,68
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	42	45,24
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	58	44,83
4110	Pracownicy obsługi biurowej	34	44,12
5141	Fryzjerzy	53	43,40
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	97	42,27
3115	Technicy mechanicy	45	42,22
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	32	40,63
4321	Magazynierzy i pokrewni	38	39,47
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	76	34,21

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację min. 30 osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy 2016 r. na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

W 2016 roku **wśród mieszkańców powiatu bydgoskiego** zarejestrowanych w Bydgoszczy według stanu z końca 2016 r. **do elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia** zaliczyć można: (a) krawców, kuśnierzy, kapeluszników i pokrewnych, (b) szwaczki, hafciarki i pokrewni, (c) gospodarzy budynków, (d) pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne, jak i (e) mechaników maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych. We wszystkich wymienionych

Do zawodów generujących **długotrwałe bezrobocie w powiecie bydgoskim**

(zawody o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia) w roku 2016 należały następujące grupy zawodów:

(i) *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni*, (ii) *szwaczki, hafciarki i pokrewni*, (iii) *gospodarze budynków*, (iv) *pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne*, jak i (v) *mechanicy maszyn, urządzeń rolniczych i przemysłowych*.

przypadkach wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 61 a 76%, zaś liczba zarejestrowanych osób pod koniec 2016 roku wahała się pomiędzy 31 (mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych) a 86 (gospodarze budynków). Najbardziej liczną grupę (368 osób) spośród elementarnych zawodów dotkniętą długotrwałym bezrobociem pod koniec analizowanego roku (wskaźnik na poziomie 57,3%) stanowili – tak samo jak w przypadku Bydgoszczy – sprzedawcy sklepowi (ekspedienci). Szersze informacje dotyczące analizowanej zależności dla sytuacji w powiecie bydgoskim zamieszczone zostały w tabeli 5.

Analizując sytuację osób bezrobotnych i wolne miejsca pracy ujęte według elementarnych grup zawodów w PUP w Bydgoszczy w 2016 roku wypada zwrócić uwagę na **wskaźnik dostępności ofert pracy**. Wskaźnik ten informuje o dostępności rejestrowanych ofert pracy dla bezrobotnych z konkretnej elementarnej grupy zawodów. Im wyższa wartość tego wskaźnika, tym dostępność konkretnego rodzaju pracy jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować, jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na pojedynczą ofertę pracy. Innymi słowy, im wyższa jest wartość tego wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów, którego dotyczy. Jeśli wskaźnik ten przybiera wartość zerową oznacza to, że w danej elementarnej grupie zawodów nie występują osoby bezrobotne, dostępność ofert pracy jest bardzo wysoka, zaś sama grupa zawodów jest skrajnie deficytowa.

Przyglądając się uważnie kształtowaniu się wskaźnika dostępności ofert pracy w 2016 roku **dla Bydgoszczy** w zawodach o średniomiesięcznej liczbie zarejestrowanych osób powyżej 50 można zauważyć, że **w wyjątkowo trudnej sytuacji znalazły się osoby bezrobotne w następujących zawodach**: (a) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, (b) technicy technologii żywności, (c) krawcy, kuśnierze i kapelusznicy, (d) nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, (e) technicy budownictwa oraz (f) specjaliści nauczania i wychowania. We wskazanych elementarnych grupach zawodów wartość wskaźnika dostępności ofert wahała się od 20,8 (specjaliści nauczania i wychowania) do 1199,5 (średni personel ds. statystyki). Bardziej szczegółowe informacje, obejmujące także średniomiesięczną liczbę osób bezrobotnych w wybranych grupach zawodowych, zamieszczone zostały w tabeli 6.

W trudnej sytuacji na lokalnym rynku pracy (niska dostępność ofert pracy) w 2016 roku znajdowali się: (i) *średni personel ds. statystyki*, (ii) *technicy technologii żywności*, (iii) *krawcy, kuśnierze i kapelusznicy*, (iv) *nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych*, (v) *masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni*, (vi) *szwaczki, hafciarki i pokrewni*, (vii) *fryzjerzy* oraz (viii) *piekarze, cukiernicy i pokrewni*.

Tabela 6. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2016 roku w Bydgoszczy

GRUPY ZAWODÓW O NAJTRUDNIEJSZEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY, Z NISKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	199,92	0,17	1199,50
3144	Technicy technologii żywności	51,33	0,75	68,44
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	100,75	3,08	32,68
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	96,08	4,00	24,02
3112	Technicy budownictwa	57,67	2,75	20,97
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	95,42	4,58	20,82
3115	Technicy mechanicy	95,67	4,83	19,79
7131	Malarze budowlani i pokrewni	137,42	7,58	18,12
7112	Murarze i pokrewni	127,50	9,00	14,17
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	105,58	7,83	13,48

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną rejestrację co najmniej 50 osób bezrobotnych i jednocześnie wskaźnik dostępności ofert pracy przekroczył wartość 10.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

W powiecie bydgoskim w 2016 roku w zdecydowanie najtrudniejszej sytuacji – w ramach osób o średniomiesięcznej, zarejestrowanej liczebności powyżej 30 osób – znalazły się osoby bezrobotne zaliczające się do grupy elementarnej zawodów: (a) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, (b) krawcy, kuśnierze i kapelusznicy oraz (c) masarze i robotnicy w przetwórstwie ryb. W pierwszej wskazanej zbiorowości wskaźnik dostępności ofert pracy wynosił nieco ponad 552 (arytmetycznie tyle osób bezrobotnych w tym zawodzie przypadało na jedną ofertę pracy), przy średniomiesięcznej liczbie bezrobotnych lokującej się na poziomie 92 osób. W drugiej i w trzeciej wskazanej zbiorowości wskaźnik dostępności ofert pracy wynosił około 393, zaś średniomiesięczna liczba bezrobotnych kolejno dla tych zbiorowości opiewała na 66 i 33 osób.

Ponadto **w powiecie bydgoskim potencjalnie słabe szanse na znalezienie zatrudnienia** – na co wskazywałyby wskaźnik dostępności ofert pracy – posiadały osoby bezrobotne zarejestrowane w zawodach wpisujących się w następujące elementarne grupy: (a) szwaczki i hafciarki, (b) fryzjerzy, (c) piekarze i cukiernicy oraz (d) technicy mechanicy. We wskazanych grupach zawodów wskaźnik dostępności ofert pracy wahał

się pomiędzy 42 a 99. Sytuację w powiecie bydgoskim w tym zakresie dokumentuje tabela 7.

Tabela 7. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2016 roku w powiecie bydgoskim

GRUPY ZAWODÓW O NAJTRUDNIEJSZEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY, Z NISKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	92,08	0,17	552,50
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	65,58	0,17	393,50
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	32,75	0,08	393,00
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	41,25	0,42	99,00
5141	Fryzjerzy	55,17	0,67	82,75
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	53,67	0,83	64,40
3115	Technicy mechanicy	41,67	1,00	41,67
7412	Elektromechanicy i elektrycy	39,92	1,50	26,61
5120	Kucharze	93,92	4,58	20,49
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	69,33	3,42	20,29
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	380,83	20,00	19,04
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	33,50	2,00	16,75
7112	Murarze i pokrewni	81,25	7,83	10,37

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną rejestrację co najmniej 30 osób bezrobotnych, zaś wskaźnik dostępności ofert pracy przekroczył wartość 10.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Wskaźnik dostępności ofert pracy oprócz informacji na temat grup zawodów, które znalazły się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, pozwala także – jeśli potraktujemy go analitycznie w nieco odmienny sposób – na wytypowanie osób o zawodach charakteryzujących się wysoką szansą na uzyskanie oferty w zawodzie i w konsekwencji na zatrudnienie. W zawodach, w odniesieniu do których wskaźnik ten osiąga wartość poniżej jedności, zazwyczaj każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę, gdyż liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych.

W 2016 roku w **Bydgoszczy** do tego rodzaju elementarnych grup zawodów (**duże szanse na pozyskanie oferty pracy**), w stosunku do których odnotowano średniomiesięczną liczbę ofert w ilości co najmniej 20 zaliczali się: (a) spawacze i pokrewni, (b) specjaliści do spraw sprzedaży, (c) magazynierzy, (d) specjaliści z dziedziny prawa, (e) masarze i robotnicy w przetwórstwie ryb, (f) przedstawiciele handlowi, (g) pracownicy call-center oraz (h) kierowcy samochodów ciężarowych. Dla tych zawodów wskaźnik dostępności ofert pracy był niższy od jedności (przewaga ofert pracy nad liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych w zawodzie z oferty).

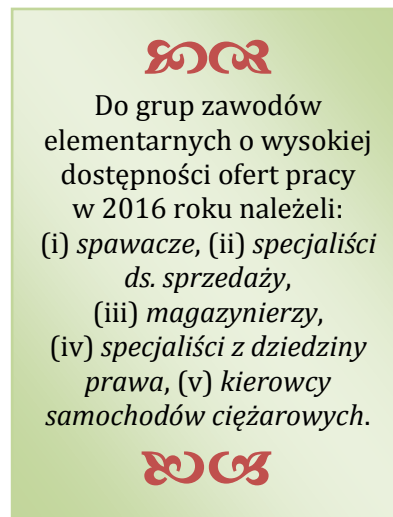

Tabela 8. Elementarne grupy zawodów o najniższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2016 roku w Bydgoszczy

GRUPY ZAWODÓW CHARAKTERYZUJĄCE SIĘ WYSOKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba ofert pracy*	Wskaźnik dostępności ofert pracy
7212	Spawacze i pokrewni	27,50	88,25	0,31
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	32,50	84,00	0,39
4321	Magazynierzy i pokrewni	116,75	275,00	0,42
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	24,08	42,58	0,57
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	21,25	34,75	0,61
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	34,00	50,33	0,68
3322	Przedstawiciele handlowi	62,42	78,08	0,80
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	29,75	36,92	0,81
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	54,67	55,25	0,99
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	107,42	95,92	1,12
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	88,08	64,25	1,37
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	91,75	64,92	1,41
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	48,42	33,92	1,43
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	41,25	27,50	1,50
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	40,33	23,75	1,70

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną liczbę co najmniej 20 ofert pracy, zaś wskaźnik ich dostępności był mniejszy od 2.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

W 2016 roku w **powiecie bydgoskim** do elementarnych grup zawodów charakteryzujących się **wysoką szansą na uzyskanie oferty pracy**, a w konsekwencji na zatrudnienie zaliczali się przede wszystkim kierowcy samochodów ciężarowych oraz elektrycy budowlani i pokrewni. Dla tych zawodów wskaźnik dostępności oferty pracy był niższy od 2.

Tabela 9. Elementarne grupy zawodów o najniższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2016 roku w powiecie bydgoskim

GRUPY ZAWODÓW CHARAKTERYZUJĄCE SIĘ STOSUNKOWO WYSOKĄ SZANSĄ NA UZYSKANIE OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba ofert pracy*	Wskaźnik dostępności ofert pracy
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	13,33	27,33	0,49
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	35,33	35,42	1,00
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	16,17	13,00	1,24
5153	Gospodarze budynków	94,25	50,75	1,86
4110	Pracownicy obsługi biurowej	36,17	11,67	3,10
4321	Magazynierzy i pokrewni	32,67	10,25	3,19
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	53,25	15,08	3,53
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	54,17	11,33	4,78

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną liczbę ofert pracy w wysokości co najmniej 10 i jednocześnie wskaźnik ich dostępności wynosił poniżej 5.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Dokonując analizy struktury bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy uwzględnić należy również **liczebność osób bezrobotnych bez zawodu**. Według danych udostępnionych przez MRPiPS na potrzeby opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w końcu 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowanych było 917 osób bez zawodu. We wskazanej zbiorowości osób **bydgoszczanie stanowili 58,45%**, zaś **mieszkańcy powiatu 41,55%**. Jednocześnie w Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły 6,7% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan, zaś w powiecie ziemskim stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie bydgoskim był niemal dwukrotnie większy (11,2%).

Przyglądając się bliżej sytuacji **osób bezrobotnych bez zawodu w Bydgoszczy** można stwierdzić, że ponad dwie trzecie z nich (68,6%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, niemal co piąty bydgoszczanin (19,2%) legitymował się

wykształceniem średnim ogólnokształcącym, co piętnasty (6,5%) policealnym i średnim zawodowym, niemal co dwudziesty (5,2%) wykształceniem zasadniczym zawodowym i tylko dwie osoby wykształceniem wyższym.

Biorąc natomiast pod **uwagę strukturę osób bezrobotnych bez zawodu zamieszkałych na terenie powiatu bydgoskiego** zauważyć można, że podobnie jak w przypadku mieszkańców Bydgoszczy, większość stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Ich udział w ogóle bezrobotnych bez zawodu kształtował się na poziomie niemal trzech czwartych całej tej zbiorowości (74,3%). Co siódma osoba bez zawodu posiadała wykształcenie średnie ogólnokształcące (13,9%), co szesnasta – policealne lub średnie zawodowe (6,3%), co dwudziesta posiadała wykształcenie zasadnicze zawodowe i tylko trzy osoby posiadały wykształcenie wyższe.

W Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły 6,7% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan, zaś w powiecie ziemskim stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie bydgoskim był niemal dwukrotnie większy (11,2%).

Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów

W oparciu o przyjęte założenia zawarte w obowiązującej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zawodów można określić jako deficytowy wtedy, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną jednocześnie spełnione określone warunki, tj. gdy:

- liczba ofert pracy dla danego zawodu będzie wyższa niż liczba bezrobotnych,
- odsetek długotrwale bezrobotnych będzie nieznaczny oraz
- odpływ bezrobotnych będzie przewyższał ich napływ.

W 2016 roku powyższe warunki zostały spełnione w przypadku 28 elementarnych grup zawodów w Bydgoszczy i 8 w powiecie bydgoskim (wykaz tych profesji prezentuje zamieszczona poniżej tabela 10). **Na lokalnym rynku**

pracy poszukiwane były zawody związane ze sprzedażą i usługami finansowymi:

kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych, doradcy finansowi i inwestycyjni, agenci sprzedaży bezpośredniej, dilerzy i maklerzy aktywów finansowych, specjaliści do spraw sprzedaży, przedstawiciele handlowi oraz sprzedawcy-konsultanci w sprzedaży na odległość. Ponadto nadal obserwuje się **zapotrzebowanie na pracowników z branży IT** – poszukiwano tu *projektantów i administratorów baz danych, analityków systemów komputerowych oraz kierowników do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych.*

Pracodawcy poszukiwali również reprezentantów **profesji z zakresu obsługi i montażu maszyn**, takich jak: *operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych/kamiennych/itp., kierowcy-operatorzy wózków jezdniowych oraz monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych.*

Zawodami deficytowymi w 2016 roku okazały się głównie zawody związane z branżą IT, ze sprzedażą i usługami oraz profesje z zakresu obsługi i montażu maszyn.

Zawody związane z branżą IT zaliczone zostały także do **zawodów maksymalnie deficytowych**. Zaliczono do nich również profesje związane z pracownikami-operatorami niektórych specjalistycznych urządzeń.

Tabela 10. Ranking zawodów deficytowych w 2016 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	8153	Operatorzy maszyn do szycia
2521	Projektanci i administratorzy baz danych	2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	6122	Hodowcy drobiu
2511	Analitycy systemów komputerowych	4415	Pracownicy działów kadr
1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	2151	Inżynierowie elektrycy
3334	Agenci i administratorzy nieruchomości	3356	Funkcjonariusze służby więziennej
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	7413	Monterzy linii elektrycznych
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	9111	Pomoce domowe i sprzętaczki
7123	Tynkarze i pokrewni		
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych		
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia		
3311	Dilerzy i maklerzy aktywów finansowych		
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów		
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani		
4227	Ankieterzy		
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych		
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)		
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany		
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani		
7315	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła		
1323	Kierownicy do spraw budownictwa		
4412	Listonosze i pokrewni		
2353	Lektorzy języków obcych		
1330	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych		
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi		
3322	Przedstawiciele handlowi		
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej		
3331	Spedytorzy i pokrewni		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Wśród zawodów poszukiwanych na lokalnym rynku pracy wyróżnić można także tzw. **zawody maksymalnie deficytowe**. Są to zawody, w których w danym okresie sprawozdawczym występują oferty pracy i jednocześnie nie odnotowano osób bezrobotnych związanych z poszukiwanymi profesjami. W PUP w Bydgoszczy odnotowano w 2016 roku 14 tego rodzaju grup zawodów elementarnych (po 7 przypadków w Bydgoszczy i w powiecie). Do zawodów tych **zaliczono te, związane z branżą IT (projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów, specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych, jak i do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych) oraz związane z pracownikami-operatorami urządzeń (wiertniczych i wydobywczych**

ropy oraz gazu, do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok oraz maszyn do prania).

Tabela 11. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych w 2016 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów	1341	Kierownicy w instytucjach opieki nad dziećmi
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	3324	Pośrednicy handlowi
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani
8113	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	9215	Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)
3135	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów metalurgicznych	6121	Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych
3133	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów w przemyśle chemicznym	8157	Operatorzy maszyn do prania

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów

O **zawodach zrównoważonych** można mówić w sytuacji, gdy w danym okresie sprawozdawczym:

- liczba ofert pracy zbliżona jest do liczby zarejestrowanych bezrobotnych,
- odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny,
- odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ.

W 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy powyższe warunki spełniło 11 elementarnych grup zawodów (w tym 3 grupy w powiecie bydgoskim). Szczegółowy wykaz elementarnych grup zawodowych niemal idealnie zrównoważonych (tj. takich, na które na rynku pracy jest takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tych profesjach) przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Grupy zawodów zrównoważonych w 2016 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani
5245	Sprzedawcy w stacji paliw	7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	3113	Technicy elektrycy
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej		
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego		
4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu		
7115	Cieśle i stolarze budowlani		
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów

Zgodnie z zastosowaną metodologią prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy konkretną profesję można określić jako **zawód nadwyżkowy** wówczas, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną spełnione określone warunki:

- liczba ofert pracy jest niższa od zarejestrowanej liczby bezrobotnych w danym zawodzie,
- odsetek długotrwale bezrobotnych jest relatywnie wysoki,
- napływ bezrobotnych przewyższy ich odpływ.

Na analizowanym tu lokalnym rynku pracy powyższe warunki spełniło 19 elementarnych grup zawodów. Występowanie większości tego rodzaju uwarunkowań odnotowano w ramach powiatu bydgoskiego (13 profesji).

Tabela 13. Ranking zawodów nadwyżkowych w 2016 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	9613	Zamiatacze i pokrewni
3118	Kreślarze	9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych
5411	Strażacy	1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	7514	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych
		8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna
		7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni
		7213	Błacharze
		7522	Stolarze meblowi i pokrewni
		7116	Robotnicy budowy dróg
		3341	Kierownicy biura
		9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Jednocześnie w analizowanym roku sprawozdawczym na lokalnym rynku pracy odnotowano funkcjonowanie 7 elementarnych grup zawodów, które określić można jako **zawody maksymalnie nadwyżkowe** (w tym 2 z terenu Bydgoszczy). Są to zawody, w stosunku do których w okresie sprawozdawczym nie odnotowano żadnych ofert miejsc pracy.

Zawody maksymalnie nadwyżkowe w przeważającej mierze występowały na terenie powiatu bydgoskiego. Wśród nich w 2016 roku znalazły się w większości specjalistyczne grupy zawodów bliżej ze sobą niezwiązane, jednakże we wszystkich odnotowanych przypadkach tych profesji liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych była skrajnie niska (6 osób w przypadku obuwników, po 2 osoby w przypadku czterech kolejnych profesji oraz pojedyncze rejestracje w przypadku dwóch zawodów). Szczegółowa lista tego rodzaju zawodów zamieszczona została w tabeli 14.

Do **zawodów nadwyżkowych** w 2016 r. na lokalnym rynku zaliczały się m.in. takie grupy zawodów elementarnych jak: *pracownicy opieki osobistej w służbie zdrowia, operatorzy urządzeń do spalania odpadów i uzdatniania wody, kreślarze, masarze oraz robotnicy w przetwórstwie ryb i zamiatacze.*

Zawody maksymalnie nadwyżkowe reprezentowane były natomiast przez: *obuwników, rolników upraw mieszanych, diagnostów laboratoryjnych bez specjalizacji, kierowników ds. strategii i planowania, konduktorów, mechaników precyzyjnych oraz matematyków aktuariuszy i statystyków.*

Tabela 14. Ranking zawodów maksymalnie nadwyżkowych w 2016 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
7536	Obuwnicy i pokrewni	2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
6114	Rolnicy upraw mieszanych	5112	Konduktorzy i pokrewni
		1213	Kierownicy do spraw strategii i planowania
		2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy
		7311	Mechanicy precyzyjni

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego

3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu wykształcenia

W 2016 roku na obszarze działania PUP w Bydgoszczy szkoły ponadgimnazjalne ukończyły 5 704 osoby. Nieco ponad dwie piąte absolwentów (41,4%) uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia. W przeważającej mierze zbiorowość tą tworzyli absolwenci liceów ogólnokształcących (2 287 osób, 96,9% absolwentów z wykształceniem ogólnokształcącym). Jedynie 3,1% osób ze wskazanym wykształceniem kształciło się w liceach uzupełniających (73 osoby). Jednocześnie w grudniu 2016 roku w PUP w Bydgoszczy zarejestrowane były jedynie 32 osoby bezrobotne z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Stanowiły one zaledwie 0,6% ogółu absolwentów w grodzkim i ziemskim powiecie bydgoskim. Odsetek bezrobotnych absolwentów z ogólnokształcącym wykształceniem w stosunku do wszystkich absolwentów z tym poziomem wykształcenia w końcu 2016 r. był wyższy w powiecie bydgoskim (11,2%) niż w mieście Bydgoszczy (0,7%) aż o 10,5 pkt. procentowego.

Wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z Bydgoszczy oraz powiatu bydgoskiego aż 46,5% legitymowało się wykształceniem średnim zawodowym. Przede wszystkim ukończyli oni technika (1 517 osób, co stanowi 57,2% absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym). Spośród absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym 70 zarejestrowało się w PUP w Bydgoszczy, jako osoby bezrobotne. Stanowili oni 2,6% wskazanej grupy. Odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym w Bydgoszczy wynosił zaledwie 1,5% absolwentów z tym wykształceniem. Jednak w powiecie bydgoskim osiągnął on wartość aż o 16 pkt. procentowych wyższą, tj. 17,5%.

Wśród absolwentów roku szkolnego 2015/2016 najmniej było osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Ich udział w ogóle uczniów, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną w 2016 roku na terenie bydgoskiego powiatu grodzkiego i ziemskiego wyniósł 12,1%. Ponadto, jedynie 3,9% absolwentów z tym wykształceniem zarejestrowano w PUP w Bydgoszczy jako osoby bezrobotne. W Bydgoszczy odsetek zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym w obrębie absolwentów z tym wykształceniem wynosił tylko 2,2%. W powiecie natomiast był on wyraźnie wyższy i osiągnął wartość 12,5%. Oznacza to, że w przypadku Bydgoszczy jedynie co 45 absolwent z wykształceniem zasadniczym zawodowym

zarejestrował się jako osoba bezrobotna, zaś w bydgoskim powiecie ziemskim działa się tak z co 8 osobą z tym wykształceniem.

Tabela 15. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2015/2016		Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2016 roku	
	Bydgoszcz	Powiat bydgoski	Bydgoszcz	Powiat bydgoski
zasadnicze zawodowe	579	112	13	14
średnie ogólnokształcące	2 208	152	15	17
średnie zawodowe	2 470	183	38	32
OGÓŁEM:	5 257	447	66	63
	5 704		129	

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 12.04.2017 r.

3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

W 2016 roku **absolwenci szkół z terenu Bydgoszczy** (uwzględniono zbiorowości absolwentów liczące co najmniej 40 osób w ramach konkretnych profesji) **najczęściej kończyli naukę w zawodach**: (a) technicy fizjoterapii i masażyści, (b) pomocniczy personel medyczny, (c) technicy wsparcia informatycznego i technicznego, (d) asystenci dentyści, (e) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, (f) technicy mechanicy, (g) kucharze oraz (h) kosmetyczki i pokrewni. W wymienionych tu grupach elementarnych zawodów liczba absolwentów przewyższała 100 osób, zaś w grupach zawodów *technicy wsparcia informatycznego i technicznego, asystenci dentyści, kosmetyczki oraz technicy elektronicy* (72 absolwentów), *technicy weterynarii* (63 absolwentów), *technicy farmaceutyczni* (58 absolwentów), *pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości* (43 absolwentów) oraz *operatorzy aparatury medycznej* (41 absolwentów) nie odnotowano w końcu 2016 roku rejestracji bezrobotnych absolwentów. W zawodach *pomocniczy personel medyczny, technicy nauk fizycznych i technicznych, technicy fizjoterapii i masażyści* oraz *szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych* odsetek bezrobotnych absolwentów w ogóle osób kończących szkołę w tym zawodzie był niższy od 2 punktów procentowych.

W zamieszczonej poniżej tabeli 16 zaprezentowano najpopularniejsze elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2015/2016 w Bydgoszczy. W oparciu o dane zamieszczone w tej tabeli zidentyfikować można również zawody, wśród których nie odnotowano w końcu 2016 roku w Bydgoszczy rejestracji osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych absolwentów, mimo że liczba absolwentów w tych zawodach w roku szkolnym 2015/2016 była stosunkowo znaczna. Uwarunkowania te zostały spełnione pod koniec 2016 roku przez *asystentów dentystycznych* (106 absolwentów). Natomiast pojedyncze rejestracje bezrobotnych z grupy elementarnych zawodów, ale przy jednoczesnym braku rejestracji bezrobotnych absolwentów zanotowano w przypadku *operatorów aparatury medycznej* (41 absolwentów), *techników weterynarii* (63 absolwentów), *pracowników ds. rachunkowości i księgowości* (43 absolwentów) oraz *techników farmaceutycznych* (58 absolwentów).

W Bydgoszczy według stanu na koniec 2016 roku najwyższy wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów roku szkolnego 2015/2016² odnotowano w grupie zawodów: *sprzedawcy sklepowi – ekspedienci* (8,6% spośród nich stanowili bezrobotni absolwenci), *technicy budownictwa* (5,3%), *piekarze, cukiernicy i pokrewni* (5,1%), *pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani* (5%) oraz *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (4,7%).

Szkoły ponadgimnazjalne z obszaru działania PUP w Bydgoszczy ukończyły w 2016 roku 5 704 osoby. Nieco ponad dwie piąte absolwentów (41,4%) uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia.

Wykształcenie średnie zawodowe posiadało aż 46,5% absolwentów, natomiast wykształcenie zasadnicze zawodowe osiągnęło 12,1%.

Osoby bezrobotne z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły zaledwie 0,6% ogółu absolwentów w grodzkim i ziemskim powiecie.

Odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym w Bydgoszczy wynosił zaledwie 1,5% absolwentów z tym wykształceniem - w powiecie bydgoskim osiągnął on wartość aż o 16 pkt. procentowych wyższą, tj. 17,5%.

Jedynie 3,9% absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym zarejestrowano jako osoby bezrobotne. W Bydgoszczy odsetek zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów z tym wykształceniem wynosił 2,2%, zaś w powiecie ziemskim 12,5%.

² Uwzględniono w analizie elementarne grupy zawodów, w których odnotowano co najmniej 20 absolwentów w roku szkolnym 2015/2016.

Tabela 16. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2015/2016 w Bydgoszczy

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2015/2016	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2016 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2016 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2016 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2016 r. (%)
Technicy fizjoterapii i masażyści	121	2	9	1,65%	22,22%
Pomocniczy personel medyczny	119	1	5	0,84%	20,00%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	108	0	8	0,00%	0,00%
Asystenci dentyści	106	0	0		
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	106	5	102	4,72%	4,90%
Technicy mechanicy	105	3	30	2,86%	10,00%
Kucharze	102	3	33	2,94%	9,09%
Kosmetyczki i pokrewni	101	0	16	0,00%	0,00%
Technicy elektrycy i pokrewni	72	0	11	0,00%	0,00%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	64	1	13	1,56%	7,69%
Technicy weterynarii	63	0	2	0,00%	0,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	60	1	5	1,67%	20,00%
Fryzjerzy	58	2	50	3,45%	4,00%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	58	5	115	8,62%	4,35%
Technicy farmaceutyczni	58	0	4	0,00%	0,00%
Technicy budownictwa	57	3	17	5,26%	17,65%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	47	1	6	2,13%	16,67%
Mechanicy pojazdów samochodowych	46	1	19	2,17%	5,26%
Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	45	1	2	2,22%	50,00%
Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	43	0	2	0,00%	0,00%
Technicy technologii żywności	43	1	13	2,33%	7,69%
Operatorzy aparatury medycznej	41	0	1	0,00%	0,00%
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	41	1	7	2,44%	14,29%
Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	40	2	4	5,00%	50,00%

* Co najmniej 40 absolwentów w danej grupie zawodów.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 12.04.2017 r.

3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów

W 2016 roku absolwenci szkół z terenu powiatu bydgoskiego najczęściej kończyli naukę w zawodach: *technicy rolnictwa, sprzedawcy sklepowi – ekspedienci, szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych, kucharze oraz plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni*. Liczba absolwentów w poszczególnych zawodach wahała się od 7 (plastycy i dekoratorzy) do 12 (technicy rolnictwa).

Warto odnotować, że w grupie zawodów *plastycy i dekoratorzy wnętrz* nie odnotowano w końcu 2016 roku rejestracji bezrobotnych absolwentów.

W zamieszczonej poniżej tabeli 17 zaprezentowano najpopularniejsze elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2015/2016 w powiecie bydgoskim. Pokrywają one pod względem liczby absolwentów 84,2% zbiorowości wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu bydgoskiego w analizowanym roku.

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2015/2016 z Bydgoszczy to głównie osoby w zawodach wpisujących się w następujące grupy elementarne zawodów: (i) *technicy fizjoterapii i masażyści*, (ii) *pomocniczy personel medyczny*, (iii) *technicy wsparcia informatycznego i technicznego*, (iv) *asystenci dentyści*, (v) *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych*, (vi) *technicy mechanicy* oraz (vii) *kucharze*.

Natomiast w powiecie bydgoskim byli to najczęściej: (i) *technicy rolnictwa*, (ii) *sprzedawcy sklepowi*, (iii) *szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych*, (iv) *kucharze* oraz (v) *plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni*.

Tabela 17. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2015/2016 w powiecie bydgoskim

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2015/2016	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2016 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2016 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2016 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2016 r. (%)
Technicy rolnictwa i pokrewni	12	1	9	8,33	11,11
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	10	3	102	30,00	2,94
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	10	1	1	10,00	100,00
Kucharze	9	2	44	22,22	4,55
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	7	0	1	0,00	0,00

* Co najmniej 5 absolwentów w danej grupie zawodów.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 12.04.2017 r.

W powiecie bydgoskim według stanu na koniec 2016 roku najwyższy wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów z roku szkolnego 2015/2016³ odnotowano w przypadku *sprzedawców sklepowych – ekspedientów* (30%) oraz *kucharzy* (22,2%).

³ Uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano co najmniej 5 absolwentów w roku szkolnym 2015/2016.

Rozdział 4. Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw

4.1. Metodologia badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw

Ostatnie badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw zrealizowane zostało przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy w okresie września i października 2016 roku na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Badanie to miało na celu diagnozę sytuacji na lokalnym rynku pracy w 2016 roku oraz przybliżenie planowanych zmian w wielkości oraz strukturze zatrudnienia w 2017 roku.

Badaniem objęto podmioty gospodarcze funkcjonujące na lokalnym rynku pracy, zatrudniające przynajmniej jednego pracownika. Jako operat losowania (funkcjonujący jako wykaz zbioru elementów badanej populacji) zastosowana została Baza Jednostek Statystycznych, której podstawą jest Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON). Jednakże Baza Jednostek Statystycznych – w odróżnieniu od rejestru REGON – jest aktualizowana dodatkowo w oparciu o wyniki badań statystycznych oraz o informacje pochodzące ze źródeł administracyjnych.

Zgodnie z założeniami metodologicznymi badania, próba badawcza (część badanej zbiorowości poddawanej analizie, z której to wyniki wykorzystywane są przy opisach całej zbiorowości) cechuje się reprezentatywnością na poziomie klas wielkości przedsiębiorstw, wyrażoną liczbą osób zatrudnionych. Przyjęto na potrzeby badania następujące klasy przedziałów zatrudnienia w przedsiębiorstwach: do 9 osób, od 10 do 49 osób, od 50 do 249 osób oraz 250 osób i więcej). Określenie minimalnej liczby wywiadów dla poszczególnych klas wielkości przedsiębiorstw zostało oparte o wskaźniki struktury, wyliczane jako procentowy udział firm o danej klasie wielkości w całej zbiorowości.

4.2. Charakterystyka próby badawczej

Badanie przedsiębiorstw prowadzono metodą CATI, czyli wspomaganego komputerowo wywiadu telefonicznego. Pozyskane dane wprowadzane były do systemu *Syriusz Std* przez ankieterów, będących urzędnikami Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, którzy zrealizowali wywiady.

Badaniu poddano 182 podmioty gospodarcze. Liczba ta nie uwzględnia rzecz jasna sytuacji odmów współpracy przez przedsiębiorstwa, braku możliwości kontaktu z respondentem, sytuacji przedsiębiorstwa nieaktywnego itp. Wśród respondentów znalazły się 93 podmioty gospodarcze usytuowane na terenie miasta Bydgoszczy oraz 89 podmiotów z terenu powiatu bydgoskiego.

Wśród przebadanych firm 45,1% stanowiły podmioty małe, tj. zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Niewiele mniej, tj. 42,9% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, czyli firmy, które zatrudniają do 9 osób. Firmy średnie (o liczbie zatrudnionych od 50 do 249 osób) objęły 9,9% przebadanej zbiorowości. W badaniu wzięły udział 4 podmioty duże, zatrudniające 250 lub więcej pracowników – stanowiły one 2,2% całej przebadanej populacji.

Biorąc pod uwagę wielkość badanych firm w zakresie zatrudnienia i obszaru, na którym funkcjonowały można zauważyć, że **wśród bydgoskich podmiotów gospodarczych** w procesie badania uczestniczyły 3 przedsiębiorstwa duże (3,2% respondentów z Bydgoszczy). Najliczniej reprezentowane były natomiast mikroprzedsiębiorstwa (49,5%) oraz firmy małe (36,6%).

W poddanej badaniu grupie **przedsiębiorstw z powiatu bydgoskiego** niewiele ponad połowę stanowiły podmioty małe, zatrudniające od 10 do 49 osób (53,9%). Co trzecią poddaną badaniu firmą było mikroprzedsiębiorstwo (36%), zaś zbiorowość firm największych reprezentowało tylko jedno przedsiębiorstwo.

W badaniu kwestionariuszowym przedsiębiorstw realizowanym przez PUP w Bydgoszczy w 2016 roku uczestniczyły 182 podmioty gospodarcze. Pośród nich 93 usytuowane były w Bydgoszczy, a 89 na terenie powiatu bydgoskiego. Głównie były to podmioty małe, tj. zatrudniające od 10 do 49 pracowników (45,1% badanej zbiorowości) oraz mikroprzedsiębiorstwa (42,9%).

♦

W próbie poddanej badaniu dominowały firmy klasyfikowane jako prowadzące działalność z zakresu przemysłu i budownictwa (40,7% bydgoskich firm i 34,2% firm z powiatu bydgoskiego). Znaczny odsetek firm z powiatu ziemskiego stanowiły przedsiębiorstwa prowadzące tzw. pozostałą działalność usługową (35%).

Tabela 18. Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w badaniu realizowanym przez PUP w Bydgoszczy w 2016 roku

Klasa wielkości przedsiębiorstwa	Bydgoszcz powiat grodzki	Bydgoszcz powiat ziemski
<i>mikroprzedsiębiorstwa – do 9 osób</i>	46	32
<i>małe – od 10 do 49 osób</i>	34	48
<i>średnie – od 50 do 249 osób</i>	10	8
<i>duże – 250 osób i więcej</i>	3	1
Ogółem:	93	89

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017] r. na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

W obrębie badanej zbiorowości przedsiębiorstw **w przypadku Bydgoszczy przeważały** podmioty klasyfikowane jako prowadzące działalność z zakresu przemysłu i budownictwa. Stanowiły one 40,7% ogółu bydgoskich podmiotów gospodarczych poddanych badaniu. O 10 pkt. procentowych mniej stanowiły w tej zbiorowości firmy prowadzące działalność z zakresu tzw. pozostałej działalności usługowej⁴ (30,7%). Natomiast handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem i gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją zajmowało się 24,2% badanych przedsiębiorstw. Wśród bydgoskich respondentów najmniej było podmiotów gospodarczych zajmujących się działalnością finansową, ubezpieczeniową i obsługą rynku nieruchomości (3,9%) oraz rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybołówstwem (0,5%).

Podmioty gospodarcze z terenu powiatu bydgoskiego biorące udział w badaniu cechowała mniejsza dysproporcja zróżnicowania rodzajowej struktury ich działalności. Dominowały wśród nich – w bardzo zbliżonym zakresie – dwie grupy podmiotów: (i) firmy prowadzące tzw. pozostałą działalność usługową oraz (ii) firmy przemysłowe i budowlane. Pierwsze z wymienionych stanowiły 35% zbioru analizowanych firm z powiatu, natomiast drugie – 34,2%. W niewiele mniejszym stopniu reprezentowane były tu również podmioty gospodarcze zajmujące się handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem, gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją. Stanowiły one 28,9% ogółu badanych firm z terenu powiatu ziemskiego. Jedynie niewielką część zbiorowości respondentów z powiatu ziemskiego stanowiły przedsiębiorstwa działające w obszarze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa – 1,9%.

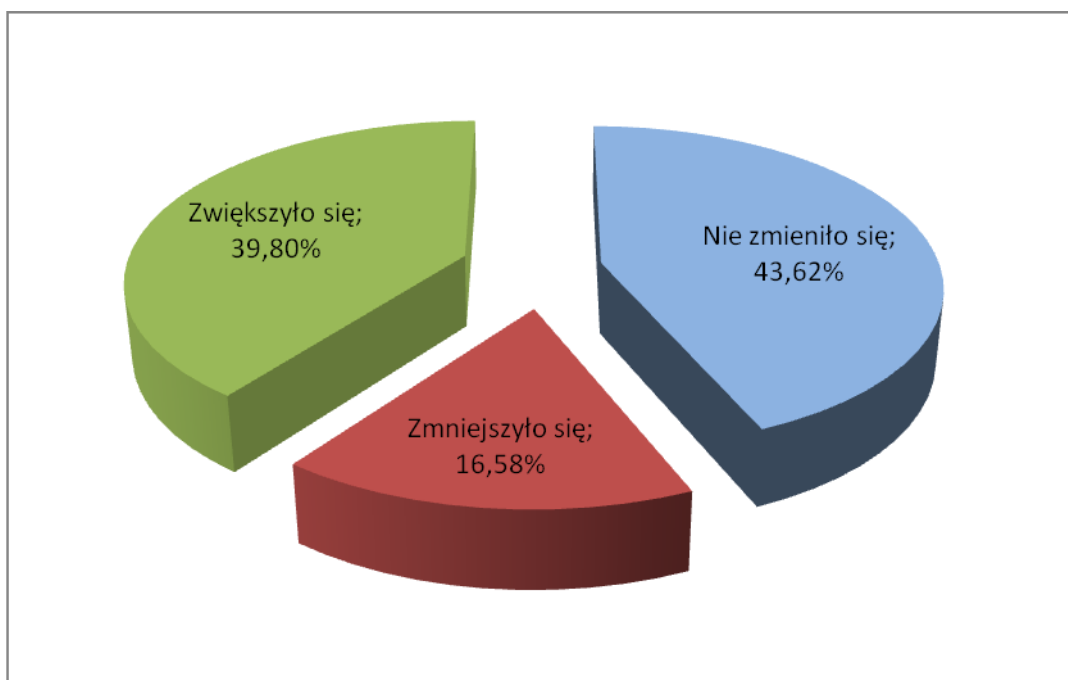
⁴ Do pozostałej działalności usługowej zaliczono następujące sekcje wg Polskiej Klasyfikacji Działalności: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna; działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; organizacje i zespoły eksterytorialne.

4.3. Deklarowane przez pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku

4.3.1. Deklarowane przez bydgoskich pracodawców zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku

Nieco ponad trzy siódme badanych bydgoskich przedsiębiorstw (43,62%) deklarowało brak zmian w zatrudnieniu w 2016 roku. W analizowanym okresie deklaracje dokonania zwiększenia zatrudnienia złożyło niemal dwie piąte bydgoskich respondentów (39,8%). Przeciwną sytuację – redukcję zatrudnienia – zadeklarowała jedna szósta pracodawców (16,58%).

Wykres 5. Odsetek bydgoskich przedsiębiorstw deklaruujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

W 2016 roku wśród pracodawców z terenu Bydgoszczy wskaźnik zatrudnienia netto⁵ osiągnął wartość 23,22%. Osiągnięty tu poziom tego wskaźnika oznacza, że odsetek firm deklaruujących zwiększenie zatrudnienia był wyższy o 23,22 pkt. procentowego od odsetka firm, które redukowały zatrudnienie. Można zatem stwierdzić, że

⁵ Wskaźnik zatrudnienia netto obliczany jest tu jako różnica udziału odpowiedzi pozytywnych (deklaracji wzrostu zatrudnienia w danym roku) i negatywnych (deklaracji redukcji zatrudnienia w danym roku).

sytuacja bydgoskich firm podlegających badaniu w znacznym stopniu uległa poprawie w zakresie poziomu zatrudnienia.

Wskaźnik zatrudnienia netto był różny dla poszczególnych grup wielkich zawodów. W przypadku bydgoskich firm w 2016 roku najwyższą wartość wskaźnika (10%) odnotowano w grupie *pracowników usług i sprzedawców*. W tej grupie zawodów pracodawcy częściej planowali zatrudnianie niż zwalnianie pracowników. Podobna sytuacja, jednak przy niższej wartości wskaźnika, dotyczyła następujących grup zawodów:

- technicy i inny średni personel (7,8%),
- operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń (7,7%),
- pracownicy przy pracach prostych (7,1%),
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (6,5%),
- pracownicy biurowi (5,9%) oraz
- specjaliści (5,7%).

W grupie wielkiej zawodów *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* odnotowano ujemną wartość wskaźnika zatrudnienia netto, który wyniósł w tym przypadku -

0,62%. Oznacza to, że odsetek pracodawców deklarujących zatrudnianie reprezentantów tej grupy zawodów był mniejszy od odsetka firm, które deklarowały w tym samym zakresie zwolnienia.

W przypadku dwóch grup zawodów wskaźnik ten osiągnął wartość zerową, co wskazuje bądź na fakt, że wszystkie firmy deklarują brak zmian w tym obszarze zatrudnienia, bądź na sytuację, w której odsetek pracodawców deklarujących poprawę koniunktury zatrudnieniowej jest równy odsetkowi firm sygnalizujących jej pogorszenie. Sytuacja ta dotyczyła następujących grup zawodów: (i) rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy oraz (ii) siły zbrojne.

Zwiększenie zatrudnienia w 2016 roku deklarowało 39,8% bydgoskich firm i 27,4% firm z terenu powiatu bydgoskiego.

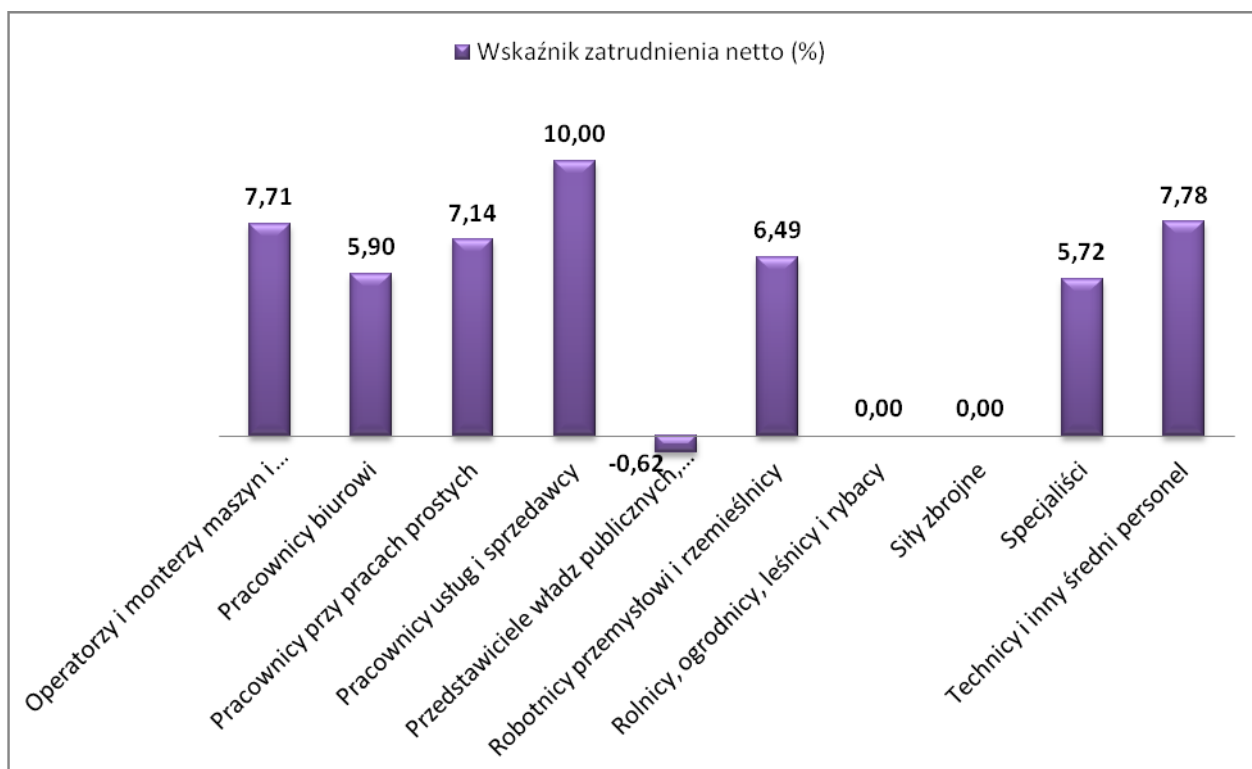
Bydgoscy pracodawcy zamierzali zatrudniać przede wszystkim *pracowników usług i sprzedawców, techników i inny średni personel, operatorów oraz monterów maszyn i urządzeń, pracowników przy pracach prostych, robotników przemysłowych i rzemieślników oraz pracowników biurowych i specjalistów*.

W powiecie bydgoskim poszukiwano głównie *operatorów oraz monterów maszyn i urządzeń, specjalistów, pracowników biurowych, pracowników usług i sprzedawców oraz techników i innego średniego personelu*.

Wykres 6. Wskaźnik zatrudnienia netto w bydgoskich firmach według wielkich grup zawodów w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Pracodawcy z Bydgoszczy uczestniczący w badaniu przedsiębiorstw deklarowali zatrudnianie w 2016 roku głównie w zawodach związanych z (i) budownictwem oraz (ii) działalnością przemysłowo-produkcyjną. W pierwszym przypadku poszukiwali m.in. cieśli, inżynierów budownictwa ogólnego, kosztorysantów budowlanych, monterów, blacharzy budowlanych, robotników budowlanych i zbrojarzy. W drugim przypadku przedsiębiorcy zainteresowani byli pozyskaniem pracowników w zawodach takich jak kontroler jakości wyrobów przemysłowych, magazynier, operator maszyn i urządzeń, robotnik przemysłowy, ślusarz narzędziowy, tokarz-frezer czy kierowca-operator wózków jezdniowych (widłowych).

W tabeli 19 zestawiono zawody, w których w 2016 roku bydgoscy przedsiębiorcy najczęściej zatrudniali pracowników wraz z zaznaczeniem wskazanych przez nich, wymaganych od kandydatów umiejętności i cech związanych z wykonywaniem danej profesji.

Tabela 19. Zawody, w których bydgoskie przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniały pracowników w 2016 roku wraz z podawanymi wymaganiami wobec kandydatów do pracy we wskazanym zawodzie

Zawód	Wymagane umiejętności i cechy															
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna/komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystywanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	Wyuczony zawód	Wywieranie wpływu	Znajomość języków obcych	Zarządzanie ludźmi/przywództwo	Doświadczenie zawodowe
Błacharz budowlany								X				X				X
Cieśla																X
Diagnosta laboratoryjny	X	X	X	X		X			X	X	X	X		X		
Instruktor nauki jazdy			X													X
Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	X		X	X		X			X	X	X	X				
Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)																
Kierowca samochodu ciężarowego		X										X				X
Kontroler jakości wyrobów przemysłowych																
Kosztorysant budowlany	X			X						X	X	X				X
Księgowy			X	X		X			X	X	X	X				
Lektor języka obcego			X									X		X		X
Magazynier			X	X		X										X
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych								X				X				X
Operator maszyn czyszczących																
Operator wtryskarki					X	X		X	X	X						
Pielęgniarka	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X			X
Pomocniczy robotnik budowlany																X
Pozostali analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	X				X	X	X			X	X	X		X		X
Pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani		X														X
Pozostali pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	X		X	X			X		X	X	X			X		
Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		X						X					X			
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani																X
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle			X		X	X			X	X			X			X
Prasowaczka ręczna																
Ratownik medyczny	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X		X
Robotnik gospodarczy																
Salowa			X			X		X	X							
Sanitariusz szpitalny			X			X		X	X		X					
Sekretarka														X		X

Zawód cd.	Wymagane umiejętności i cechy															
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna/komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystywanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	Wyuczony zawód	Wywieranie wpływu	Znajomość języków obcych	Zarządzanie ludźmi/przywództwo	Doświadczenie zawodowe
Serwisant sprzętu komputerowego	X		X	X	X	X	X		X	X	X			X		
Specjalista do spraw sprzedaży														X		X
Specjalista zastosowań informatyki	X		X	X	X	X	X		X	X	X			X		
Sprzedawca na telefon	X		X	X												X
Ślusarz narzędziowy	X	X	X		X	X		X	X	X	X					X
Technik farmaceutyczny												X				X
Technik prac biurowych				X												
Tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie												X				X
Tokarz w metalu												X				X
Trener sportu			X					X	X							X
Zbrojarz								X				X				X

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

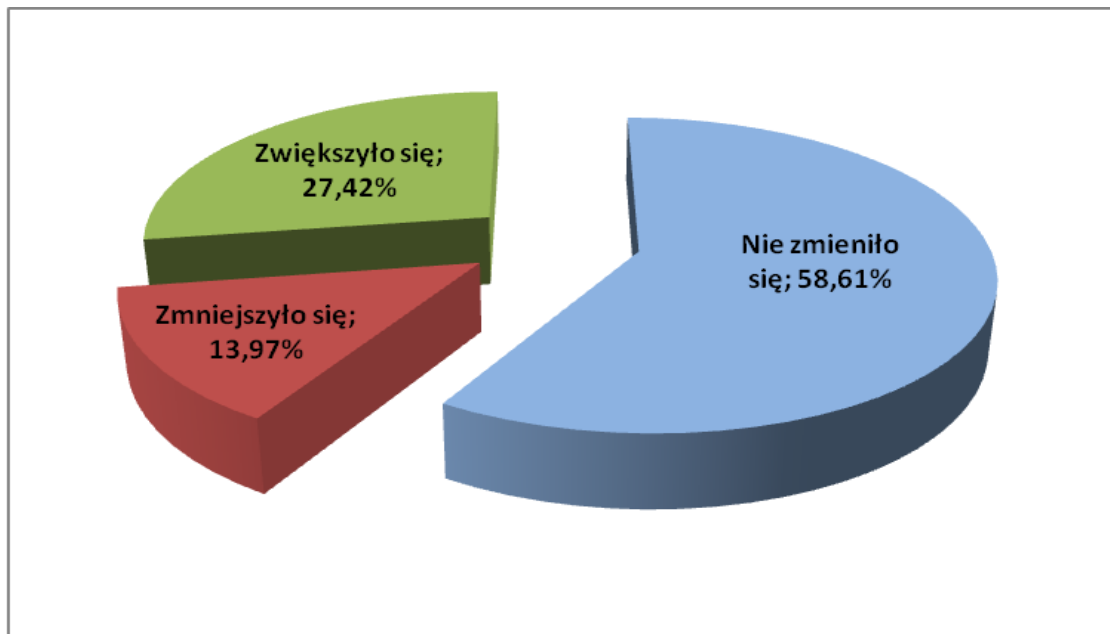
W ramach prowadzonych analiz poznano również oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w obrębie których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w analizowanym okresie. W większości poszukiwanych w 2016 roku przez bydgoskich przedsiębiorców zawodów, w ramach których zwiększono zatrudnienie, przygotowanie kandydatów oceniane było zdecydowanie korzystnie. Najslabiej natomiast bydgoscy pracodawcy ocenili przygotowanie kandydatów do pracy w zawodach: sekretarka, technik farmaceutyczny, pozostali analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani, serwisant sprzętu komputerowego, pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani, specjalista zastosowań informatyki oraz pomocniczy robotnik budowlany.

4.3.2. Deklarowane przez pracodawców z powiatu bydgoskiego zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku

Poddani badaniu pracodawcy z powiatu bydgoskiego nieco w ponad jednej czwartej deklarowali wzrost poziomu zatrudnienia pracowników w 2016 roku. W analizowanym okresie deklaracje dokonania zwiększenia zatrudnienia złożyło 27,4% przedsiębiorców. Przeciwną sytuację, czyli redukcję zatrudnienia, zadeklarowała niemal jedna siódma ankietowanych (14%). Niemal trzy piąte badanych przedsiębiorców stanowiło pozostałą

i zarazem najbardziej liczną część badanych (58,6%), którzy zadeklarowali brak zmian w zatrudnieniu w analizowanym okresie.

Wykres 7. Odsetek przedsiębiorstw z powiatu bydgoskiego deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne w PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

W 2016 roku wśród pracodawców z terenu powiatu bydgoskiego wskaźnik zatrudnienia netto osiągnął wartość 13,45%. Było to o 9,77 pkt. procentowego mniej niż w przypadku pracodawców z Bydgoszczy. Osiągnięta wartość oznacza, że odsetek firm deklarujących zwiększenie zatrudnienia był wyższy od odsetka firm, które zredukowały zatrudnienie o 13,45%. Można zatem stwierdzić, że **sytuacja firm z powiatu bydgoskiego** podlegających badaniu **uległa nieznacznej poprawie w zakresie poziomu zatrudnienia**.

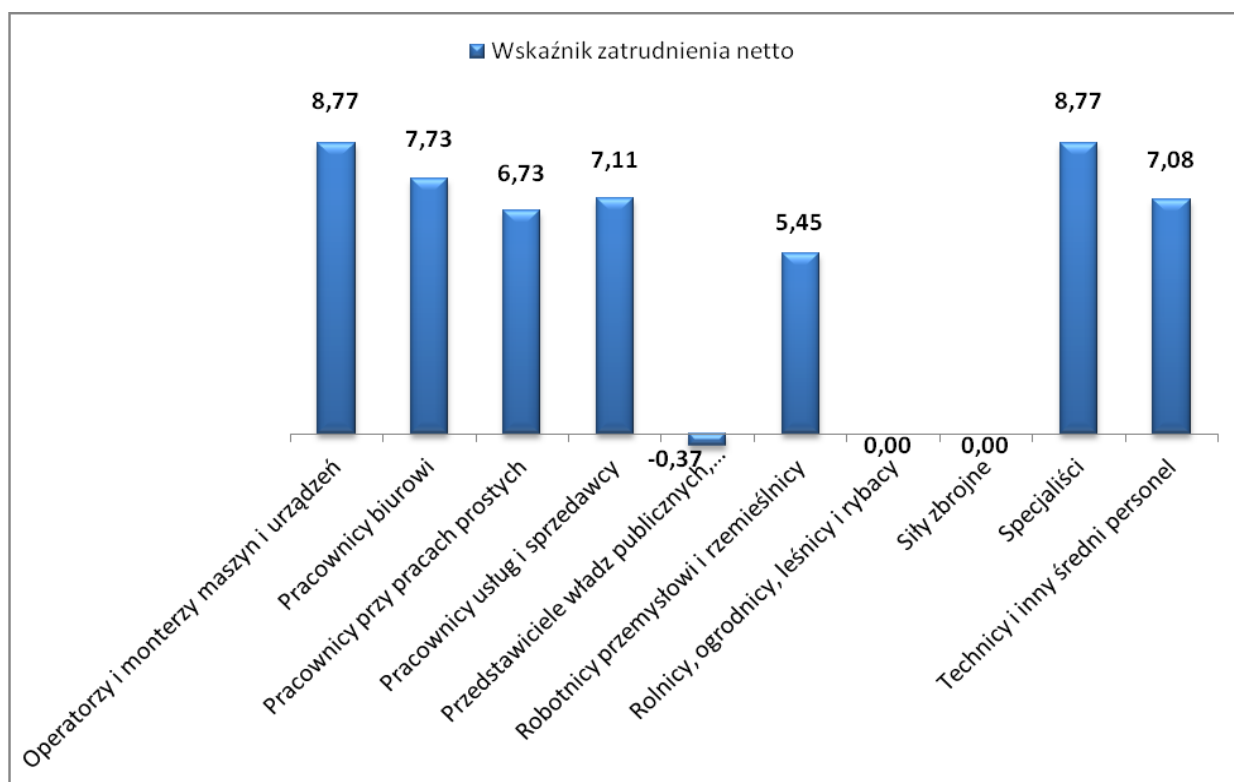
Wskaźnik zatrudnienia netto zwykle jest zróżnicowany gdy jest odnoszony do różnych grup zawodów. Podobnie było w przypadku wielkich grup zawodów w powiecie bydgoskim. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w dwóch grupach: (i) operatorzy oraz monterzy maszyn i urządzeń oraz (ii) specjaliści. W obu przypadkach wskaźnik ten osiągnął poziom 8,77%. Dodatnią wartość tego wskaźnika odnotowano również w stosunku do niżej wymienionych grup zawodów:

- pracownicy biurowi (7,7%),
- pracownicy usług i sprzedawcy (7,1%),
- technicy i inny średni personel (7,1%),
- pracownicy przy pracach prostych (6,7%),
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (5,5%).

W obrębie wielkich grup zawodów w powiecie bydgoskim odmienną sytuację od powyższej zaobserwowano w przypadku grupy *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy*, w stosunku do których przedsiębiorcy częściej planowali zmniejszenie niż zwiększenie zatrudnienia. W tym przypadku wskaźnik zatrudnienia netto osiągnął wartość -0,4%.

W dwóch grupach zawodów wspomniany wskaźnik osiągnął wartość zerową, co wskazuje na fakt, że firmy z powiatu bydgoskiego deklarują w dwóch przypadkach brak zmian w obszarze zatrudnienia, bądź sytuację, w której odsetek firm deklarujących poprawę sytuacji w poziomie zatrudnienia jest równy odsetkowi firm sygnalizujących jej pogorszenie. Sytuacja ta dotyczyła wielkich grup zawodów klasyfikowanych jako *siły zbrojne oraz rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy*.

Wykres 8. Wskaźnik zatrudnienia netto w firmach z powiatu bydgoskiego według wielkich grup zawodów w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Pracodawcy z powiatu bydgoskiego biorący udział w badaniu przedsiębiorstw w 2016 roku najczęściej zatrudniali kierowców samochodów ciężarowych i dostawczych, opiekunów osób starszych, magazynierów oraz robotników w zawodach elektryk, monter sieci telekomunikacyjnych, mechaników maszyn i urządzeń przemysłowych.

W tabeli 20 zestawiono wszystkie zawody poszukiwane w 2016 roku przez przedsiębiorców z powiatu bydgoskiego wraz z zaznaczeniem wymaganych od kandydatów umiejętności i cech w danym zawodzie, na które pracodawcy zwracali uwagę.

Tabela 20. Zawody, w których przedsiębiorstwa z powiatu bydgoskiego najczęściej zatrudniały pracowników w 2016 roku wraz z wymaganiami wobec kandydatów do pracy we wskazanym zawodzie

Zawód	Wymagane umiejętności i cechy														
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna/komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystywanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji; analiza i wyciąganie wniosków	Wyuczony zawód	Wywieranie wpływu	Znajomość języków obcych	Zarządzanie ludźmi/przywódstwo
Elektryk		X									X				X
Inżynier ogrodnictwa											X		X		
Kierowca samochodu ciężarowego															X
Kierowca samochodu dostawczego		X													X
Lekarz - specjalista rehabilitacji medycznej		X									X		X		X
Magazynier		X		X		X			X		X		X		X
Monter sieci telekomunikacyjnych		X				X		X							X
Nauczyciel przedszkola	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nauczyciel religii			X						X		X				
Opiekun osoby starszej		X									X		X		X
Pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych		X			X	X				X		X	X		X
Pozostali pracownicy obsługi biurowej				X							X				X
Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani			X			X		X	X						
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie															
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle															X
Pozostali sortowacze odpadów															
Przedstawiciel handlowy			X												X
Przetwórcza owoców i warzyw															
Spedytor				X											X
Sprzedawca	X		X		X	X			X	X					
Sprzątaczką biurowa															
Stolarz		X									X				X
Technik handlowiec		X	X	X		X				X	X	X	X	X	X
Wychowawca w placówkach oświatowych, wsparcia dziennego, wychowawczych i opiekuńczych oraz instytucjach pieczy zastępczej			X						X		X				

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

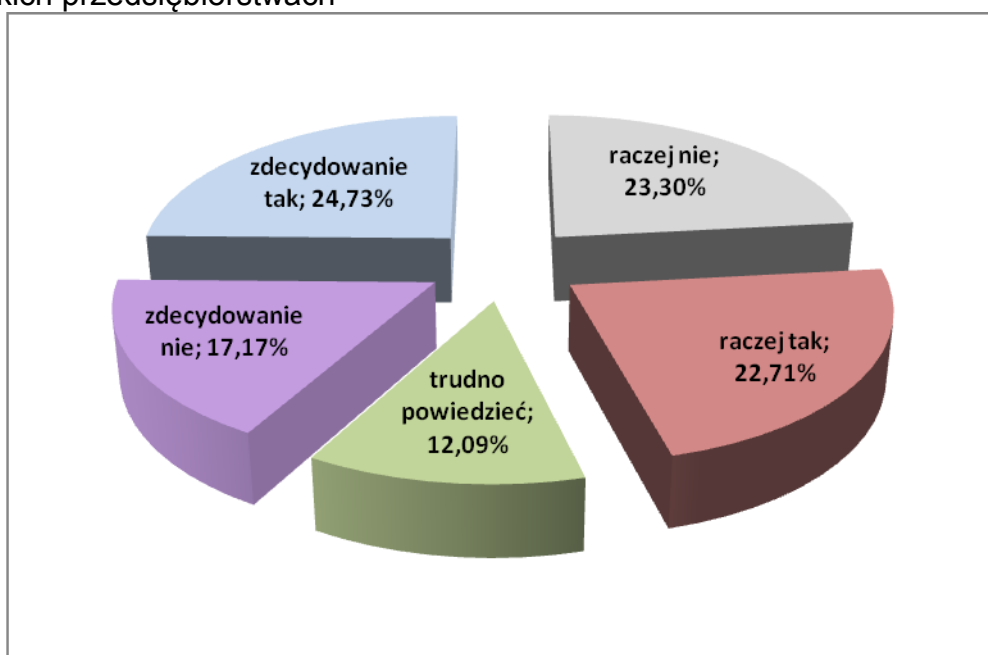
Pracodawcy z bydgoskiego powiatu ziemskiego w czasie badania proszeni byli o ocenę przygotowania kandydatów do pracy w konkretnych zawodach. Co ciekawe, we wszystkich przypadkach, w których zdecydowali się dokonać takiej oceny, była ona wyłącznie pozytywna (oceny „bardzo dobrze”, „raczej dobrze”). Negatywnych ocen zatem nie odnotowano jednakże zauważyć można, że pracodawcy ocenie tego rodzaju nie poddali kandydatów do pracy w następujących profesjach: pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych, pozostali robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie, pozostali sortowacze odpadów, przedstawiciel handlowy, przetwórcza owoców i warzyw, sprzątaczką biurową oraz technik handlowiec.

4.4. Proces rekrutacji pracowników w 2016 roku w badanych przedsiębiorstwach

4.4.1. Proces rekrutacji pracowników w 2016 roku w badanych przedsiębiorstwach - miasto Bydgoszcz

Zgodnie z deklaracjami respondentów w 2016 roku w dwóch piątych bydgoskich firm uczestniczących w badaniu (40,5%) nie występowały problemy w procesie rekrutacji, zaś niemal co ósma firma nie była w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii (12,1%).

Wykres 9. Występowanie problemów w procesie rekrutacji w 2016 roku w bydgoskich przedsiębiorstwach

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Problemy z rekrutacją pracowników w 2016 roku zadeklarowała niemal co druga firma prowadząca działalność na terenie Bydgoszczy (47,5%). Problemy te dotyczyły przede wszystkim pozyskania pracowników w następujących elementarnych grupach zawodów:

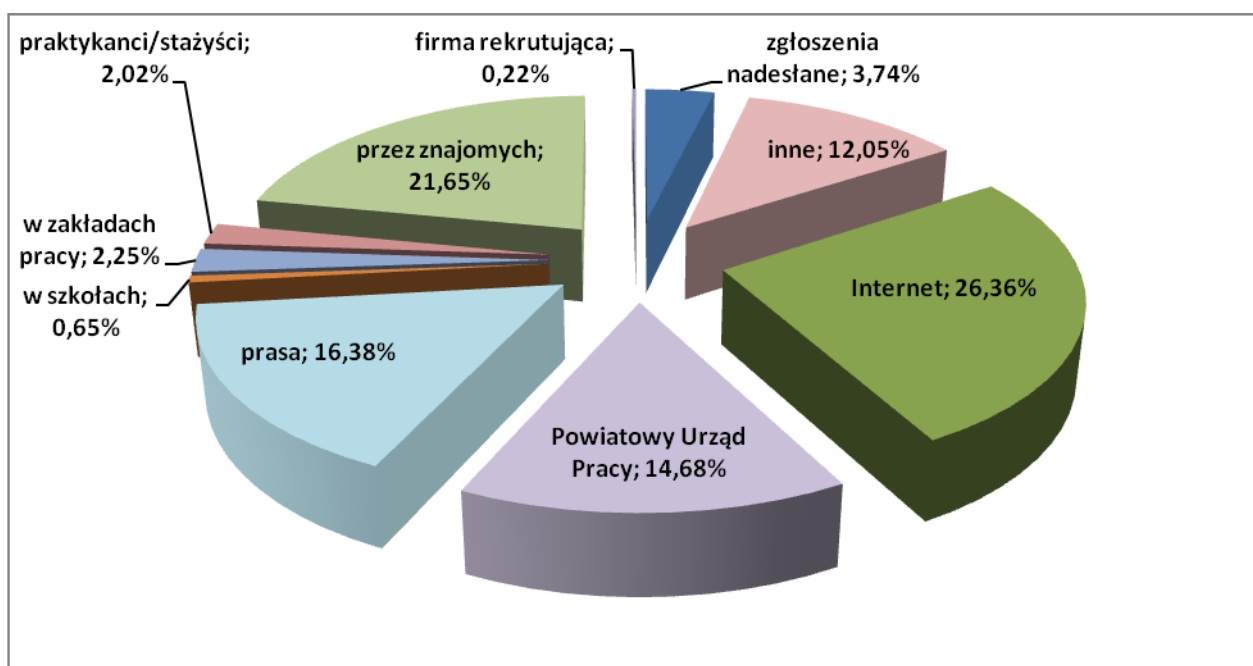
- ◆ analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ betoniarze, betoniarze-zbrojarze i pokrewni,
- ◆ blacharze,
- ◆ cieśle i stolarze budowlani,
- ◆ drukarze,
- ◆ farmaceuci specjaliści,
- ◆ gospodarze budynków,
- ◆ hydraulicy i monterzy rurociągów,
- ◆ introligatorzy i pokrewni,
- ◆ inżynierowie budownictwa,
- ◆ inżynierowie elektrycy,
- ◆ kierowcy operatorzy wózków jezdniowych,
- ◆ kierowcy samochodów osobowych i dostawczych,
- ◆ kierownicy do spraw badań i rozwoju,
- ◆ kucharze,
- ◆ lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty),
- ◆ lektorzy języków obcych,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ murarze i pokrewni,
- ◆ operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych,
- ◆ operatorzy maszyn do szycia,
- ◆ operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych,
- ◆ pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji,
- ◆ pomoce kuchenne,
- ◆ pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem,
- ◆ praczki ręczne i prasowacze,
- ◆ robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ spawacze i pokrewni,
- ◆ specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych,

- ◆ specjaliści nauk o Ziemi,
- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ ślusarze i pokrewni,
- ◆ technicy farmaceutyczni,
- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni.

 W procesie rekrutacyjnym ankietowani pracodawcy korzystali głównie z pośrednictwa Internetu, rekomendacji znajomych, ogłoszeń prasowych oraz usług Powiatowego Urzędu Pracy.

Bydgoscy pracodawcy w procesie rekrutacji w 2016 roku wykorzystywali do pozyskiwania pracowników głównie Internet (26,4%), rekomendacje znajomych (21,7%), ogłoszenia prasowe (16,4%) oraz publikowanie ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy (14,7%). Cztery najpopularniejsze sposoby pozyskiwania pracowników w praktyce zdominowały wszystkie kanały rekrutacyjne obejmując 79,2% całej puli tych strategii.

Wykres 10. Sposób poszukiwania nowych pracowników w 2016 roku przez bydgoskich przedsiębiorców

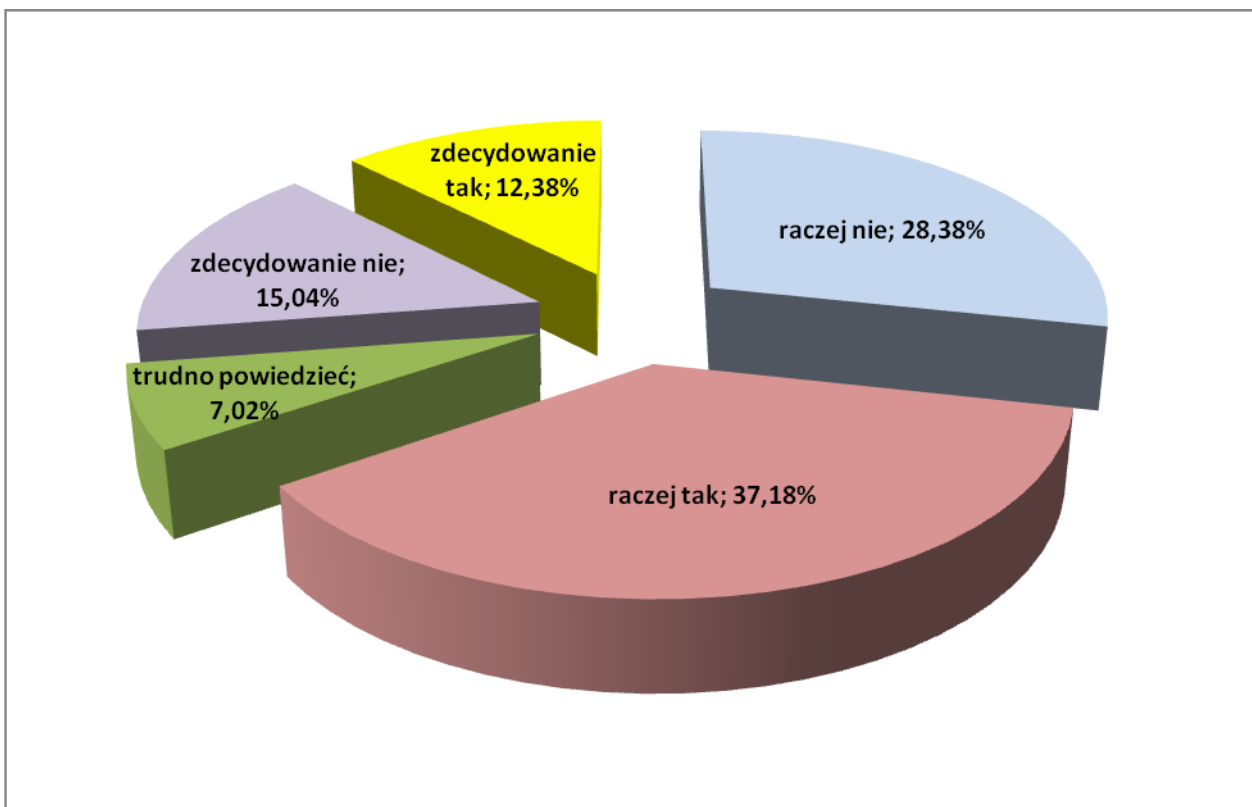

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

4.4.2. Proces rekrutacji pracowników w 2016 roku w badanych przedsiębiorstwach – powiat bydgoski

Według deklaracji pracodawców z terenu powiatu bydgoskiego w 2016 roku u ponad dwóch piątych z nich (43,4%) proces rekrutacji przebiegał bezproblemowo. Mniej więcej co czternasty pracodawca (7%) nie wskazał jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii i udzielił odpowiedzi „trudno powiedzieć”, „to zależy”. Na problemy z pozyskaniem poszukiwanych pracowników wskazywał co drugi pracodawca z powiatu bydgoskiego (49,6%).

Wykres 11. Występowanie problemów w procesie rekrutacji w 2016 roku w przedsiębiorstwach z powiatu bydgoskiego

Źródło: opracowanie własne PUP Bydgoszcz [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Pracodawcy, zgłaszający problemy z pozyskaniem odpowiednich pracowników (połowa przebadanych podmiotów w powiecie bydgoskim) wskazywali na następujące elementarne grupy zawodów, w stosunku do których pojawiały się problemy z pozyskaniem pracowników:

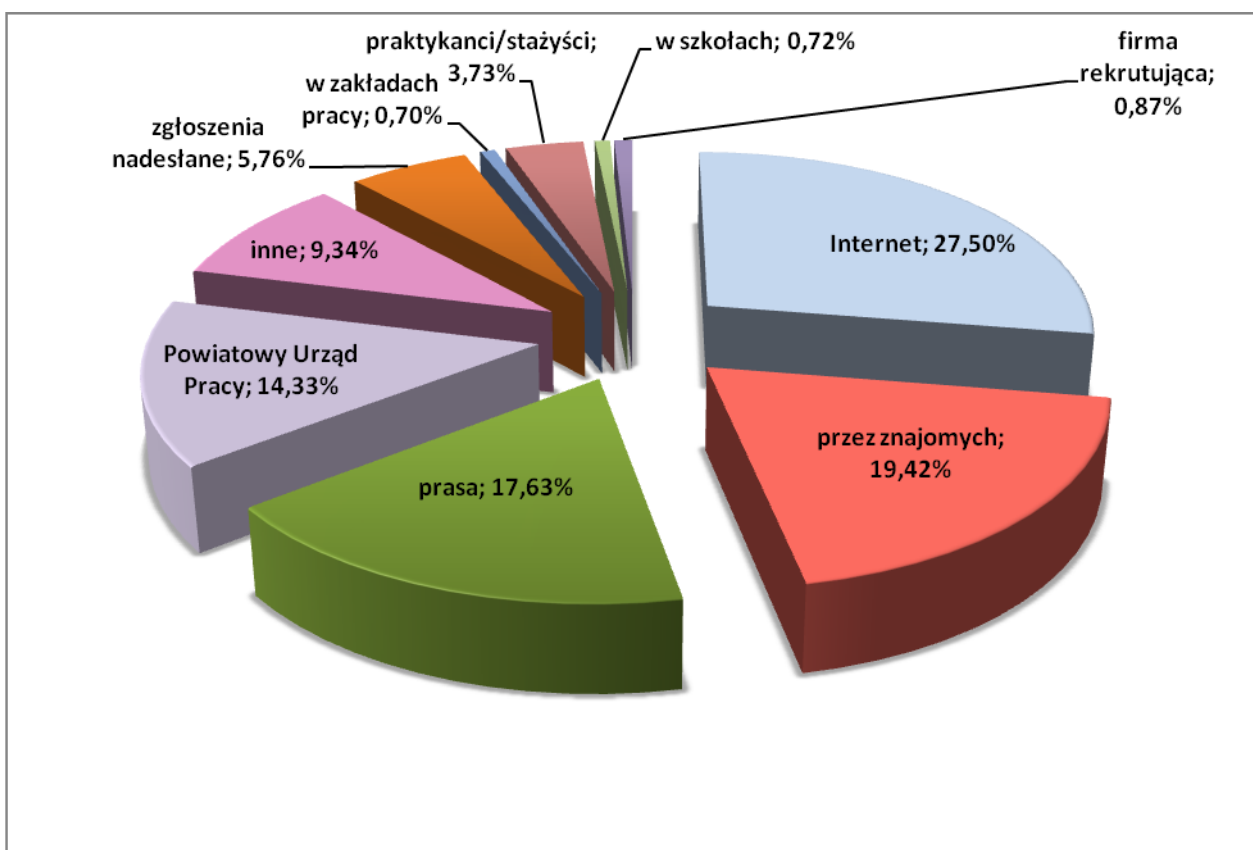
- ◆ blacharze,
- ◆ cieśle i stolarze budowlani,

- ◆ elektrycy budowlani i pokrewni,
- ◆ hydraulicy i monterzy rurociągów,
- ◆ inżynierowie elektrycy,
- ◆ inżynierowie mechanicy,
- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych,
- ◆ lakiernicy,
- ◆ magazynierzy i pokrewni,
- ◆ mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych,
- ◆ monterzy i serwisanci instalacji i urządzeń teleinformatycznych,
- ◆ nauczyciele szkół podstawowych,
- ◆ operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych,
- ◆ operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych,
- ◆ operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych,
- ◆ pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne,
- ◆ pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ przedstawiciele handlowi,
- ◆ recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych),
- ◆ robotnicy leśni i pokrewni,
- ◆ robotnicy obróbki kamienia,
- ◆ robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych,
- ◆ robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe,
- ◆ robotnicy wykonujący prace proste (przy uprawie roślin i hodowli zwierząt, w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni, w budownictwie ogólnym, w ogrodnictwie i sadownictwie, w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani),
- ◆ spawacze i pokrewni,
- ◆ specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych),
- ◆ specjaliści do spraw wychowania małego dziecka,
- ◆ specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni,
- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ ślusarze i pokrewni,

- ◆ technicy farmaceutyczni,
- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni.

Przedsiębiorcy z powiatu bydgoskiego poszukiwali pracowników przede wszystkim przy wykorzystaniu Internetu (27,5%), przez znajomych (19,4%), poprzez ogłoszenia prasowe (17,6%) oraz korzystając z pośrednictwa Powiatowego Urzędu Pracy (14,3%). Również w przypadku powiatu ziemskiego (analogicznie jak w powiecie grodzkim) cztery najpopularniejsze sposoby pozyskiwania pracowników dominowały, obejmując 78,9% całej puli strategii poszukiwania pracowników.

Wykres 12. Sposoby poszukiwania nowych pracowników w 2016 roku przez przedsiębiorstwa z powiatu bydgoskiego

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

4.5. Współpraca przedsiębiorstw z Powiatowym Urzędem Pracy

Ankietowani **pracodawcy z Bydgoszczy** deklaruwali, że **bardzo często korzystali z usług Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy** przy procesie rekrutacji. Aż cztery piąte z nich (80,5%) przyznało, że zdecydowana większość oferowanych przez nich wolnych miejsc pracy (od 76% do 100%) była przez nich zgłaszana do urzędu pracy.

Przedsiębiorcy uczestniczący w badaniu wskazywali, że za pośrednictwem bydgoskiego urzędu pracy **poszukiwali pracowników przede wszystkim w zawodach:**

- ◆ pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle,
- ◆ zbrojarz,
- ◆ diagnosta laboratoryjny,
- ◆ pielęgniarka,
- ◆ ratownik medyczny,
- ◆ cieśla,
- ◆ kosztorysant budowlany,
- ◆ pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ pozostali pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ portier,
- ◆ pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne,
- ◆ blacharz budowlany,
- ◆ kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych),
- ◆ kucharz,
- ◆ lektor języka obcego,
- ◆ nauczyciel przedszkola,
- ◆ operator obrabiarek sterowanych numerycznie,
- ◆ pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ prasowaczka ręczna,
- ◆ sprzedawca w branży przemysłowej,
- ◆ szwaczka maszynowa,
- ◆ technik handlowiec,
- ◆ tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie,
- ◆ woźny,
- ◆ ślusarz narzędziowy.

Badani przedsiębiorcy chętnie współpracowali z Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy podczas poszukiwania nowych pracowników, zgłaszając do niego znaczną część wolnych miejsc pracy.

Ankietowani **pracodawcy z powiatu bydgoskiego również intensywnie współpracowali z bydgoskim urzędem pracy przy poszukiwaniu nowych pracowników**. Niemal sześciu na siedmiu pracodawców (85,1%) przekazywało do

Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zdecydowaną większość swoich ofert (od 76 do 100%).

Za pośrednictwem bydgoskiego Urzędu Pracy, **przedsiębiorcy z powiatu bydgoskiego poszukiwali pracowników przeważnie w zawodach:**

- ◆ kierowca samochodu ciężarowego,
- ◆ nauczyciel przedszkola,
- ◆ magazynier,
- ◆ przedstawiciel handlowy,
- ◆ meliorant,
- ◆ pozostali pracownicy obsługi biurowej,
- ◆ asystent nauczyciela przedszkola,
- ◆ asystent nauczyciela w szkole,
- ◆ monter sieci wodnych i kanalizacyjnych,
- ◆ nauczyciel języka polskiego w szkole podstawowej,
- ◆ nauczyciel religii,
- ◆ operator koparki,
- ◆ pielęgniarka,
- ◆ pozostali nauczyciele szkół podstawowych,
- ◆ pozostali sortowacze odpadów,
- ◆ przetwórcza owoców i warzyw,
- ◆ spawacz,
- ◆ spedytor,
- ◆ sprzątaczką biurową,
- ◆ technik farmaceutyczny,
- ◆ wychowawca w placówkach oświatowych, wsparcia dziennego, wychowawczych i opiekuńczych oraz instytucjach pieczy zastępczej,
- ◆ ślusarz,
- ◆ monter / konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych.

4.6. Prognoza lokalnego rynku pracy na rok 2017

Pięciu na ośmiu bydgoskich pracodawców biorących udział w badaniu (63%) zadeklarowało brak planów w zakresie zmian poziomu zatrudnienia w 2017 roku. Natomiast plany co do zwiększenia bądź zmniejszenia owego poziomu ujawniło trzech na ośmiu pracodawców (37%).

Prognozowany na 2017 rok wskaźnik zatrudnienia netto uzyskał wartość dodatnią, osiągając stosunkowo wysoki poziom 30,06%. Dodatkowo warto zwrócić uwagę na swoistego rodzaju **optymizm bydgoskich przedsiębiorców**, gdyż wśród ich przedstawicieli poddanych badaniu **odsetek podmiotów deklarujących poprawę sytuacji w firmie w zakresie poziomu zatrudnienia był niemalże dziesięciokrotnie większy od odsetka przedsiębiorców deklarujących jego redukcję w 2017 roku (33,51% vs 3,46%)**.

W oparciu o analizę deklaracji pracodawców z Bydgoszczy przewidywany w 2017 roku wskaźnik zatrudnienia netto⁶ miałby osiągnąć najwyższą wartość w grupie wielkich zawodów określanej jako *pracownicy przy pracach prostych* (10,1%). O niecałe 2 pkt. procentowe miałby być niższy w przypadku *techników i innego średniego personelu* (8,2%), zaś w grupach zawodów *pracownicy usług i sprzedawcy* oraz *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* osiągnąć miałby poziom po 8%. Dla pozostałych wyróżnionych wielkich grup zawodowych miałby on kształtować się następująco: dla *specjalistów* – 7,6%, dla *operatorów i monterów maszyn i urządzeń* oraz *przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników* – po 3,3%, natomiast dla *pracowników biurowych* – 2,8%.

W grupach zawodów *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* oraz *siły zbrojne* wskaźnik zatrudnienia osiągnął wartość zerową – oznacza to, że w tych grupach zawodowych nie przewidywano zatrudniania ani zwalniania pracowników lub poziom przewidywanego zatrudniania nowych pracowników i zwalniania czy odchodzenia pracowników dotychczasowych był ekwiwalentny.

Jedna trzecia bydgoskich pracodawców (33,5%) prognozowała na 2017 rok wzrost zatrudnienia w swojej firmie. Największe zmiany w zatrudnieniu miały nastąpić w zawodach: (i) *pracownicy przy pracach prostych*, (ii) *technicy i inny średni personel*, (iii) *pracownicy usług i sprzedawcy* oraz (iv) *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*.

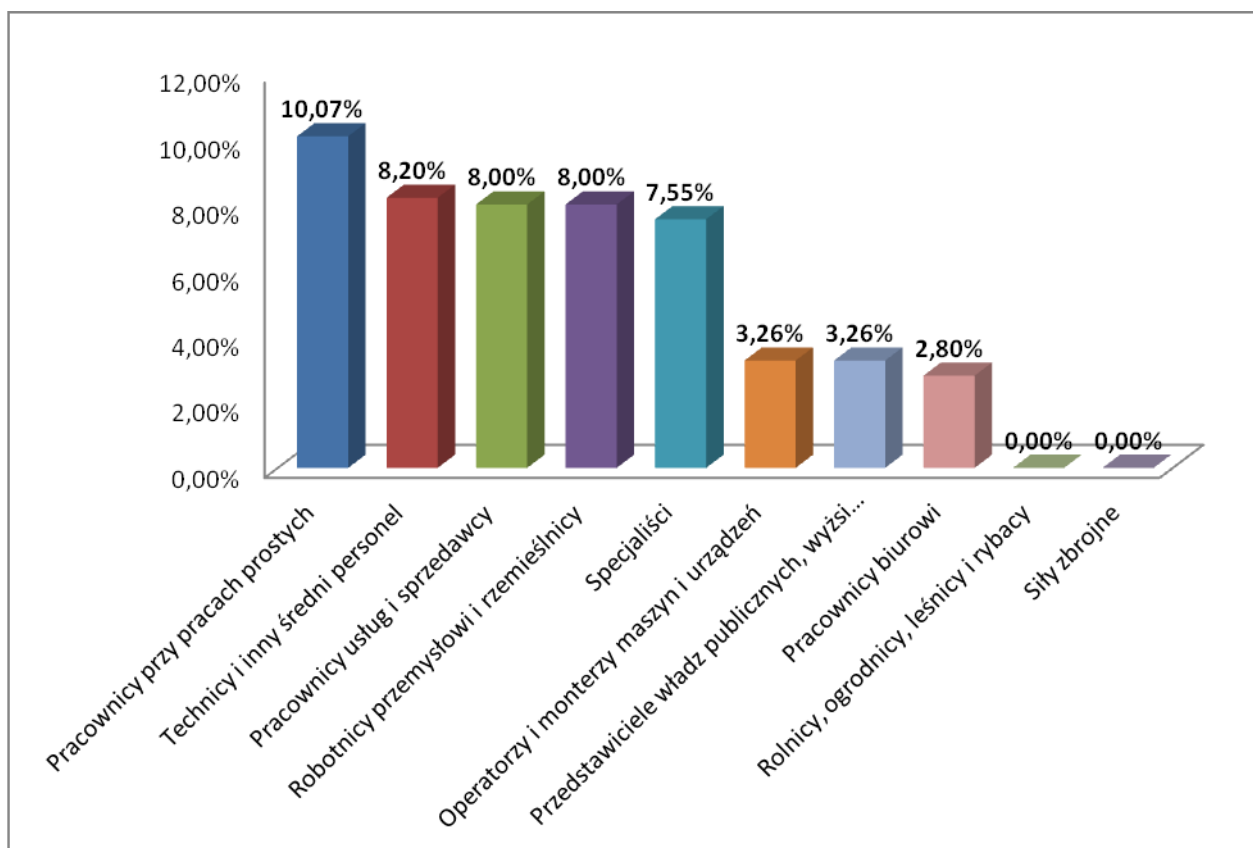

W powiecie bydgoskim odsetek pracodawców deklarujących wzrost zatrudnienia w 2017 roku wyniósł 26,19%. Przedsiębiorcy z powiatu planowali zatrudnienie głównie w zawodach: (i) *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*, (ii) *pracownicy biurowi*, (iii) *pracownicy przy pracach prostych*, (iv) *pracownicy usług i sprzedawcy*, (v) *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* oraz (vi) *technicy i inny średni personel*.

⁶ Jest on dodatni, gdy mamy do czynienia z przewagą deklaracji wzrostu zatrudnienia nad deklaracjami redukcji zatrudnienia w danym roku.

Wykres 13. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto w bydgoskich firmach według grup wielkich zawodów w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

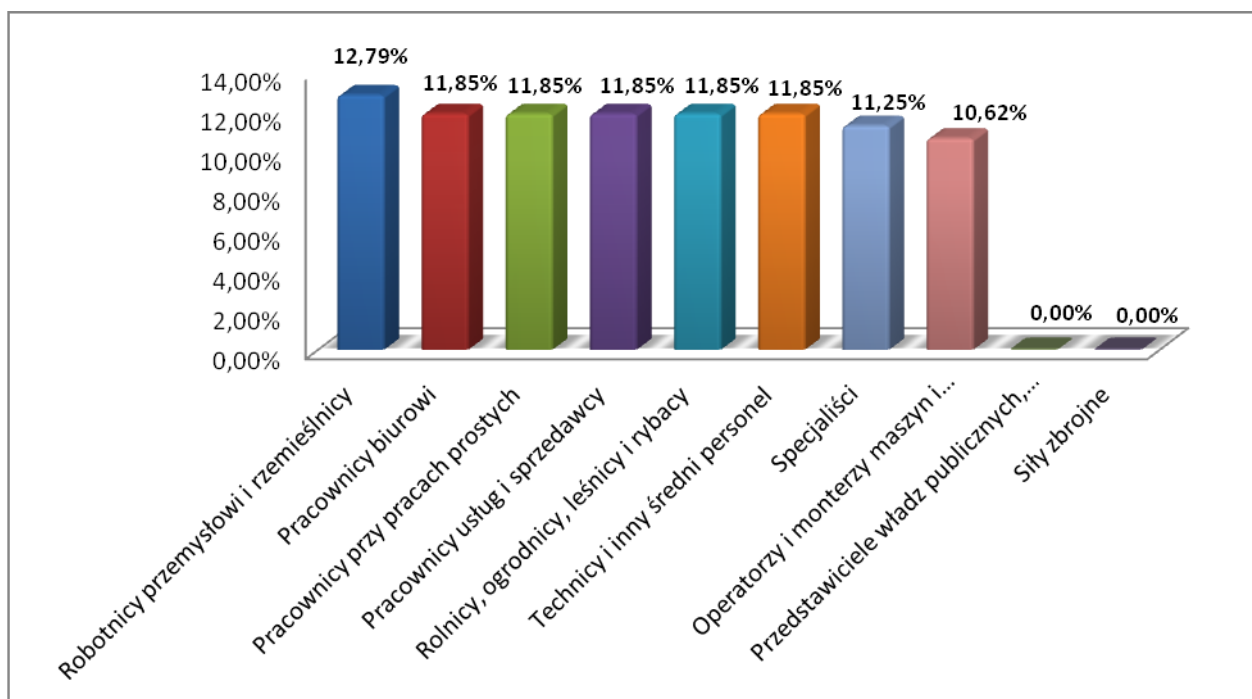
Na obszarze powiatu bydgoskiego niemal pięciu na siedmiu przedsiębiorców uczestniczących w badaniu (70,7%) prognozowało brak zmian w poziomie zatrudnienia w 2017 roku. Pozostali przedsiębiorcy w przeważającej mierze deklarowali zwiększenie zatrudnienia (27,8)%. Jedynie co sześćdziesiąty czwarty przedsiębiorca (1,56%) deklarował przewagę zwolnień nad nowymi zatrudnieniami.

Prognozowany **wskaźnik zatrudnienia** netto w 2017 roku w firmach z **terenu powiatu bydgoskiego** osiągnął wartość 26,19%. **Pracodawcy przewidywali zatem w sporej mierze pozytywne zmiany na lokalnym rynku pracy w tym zakresie.**

Biorąc pod uwagę wielkie grupy zawodów oraz mając wzgląd na przewidywania pracodawców co do zmian poziomu zatrudnienia w roku 2017 w powiecie bydgoskim na czołowym miejscu pod względem prognozowanego wskaźnika zatrudnienia netto w 2017 roku uplasowali się *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (12,8%). Tylko nieco niższą wartość tego wskaźnika (11,9%) odnotowano w przypadku aż pięciu grup wielkich zawodów, które objęły: (i) *pracowników biurowych*, (ii) *pracowników przy pracach prostych*, (iii) *pracowników usług i sprzedawców*, (iv) *rolników, ogrodników, leśników*

i rybaków oraz (v) *techników i inny średni personel*. Kolejne dwie grupy wielkich zawodów, w obrębie których badani pracodawcy przewidywali zwiększenie poziomu zatrudnienia to *specjaliści* (11,3%) oraz *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* (10,6%). W powiecie bydgoskim prognozowany na rok 2017 wskaźnik zatrudnienia netto osiągnął wartość zerową dla dwóch grup zawodów: *przedstawiciele władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników* oraz *sił zbrojnych*.

Wykres 14. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto w firmach z powiatu bydgoskiego według grup wielkich zawodów w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Według deklaracji pracodawców z Bydgoszczy w 2017 roku występować będzie zapotrzebowanie na silnie zróżnicowany wachlarz przedstawicieli odmiennych grup zawodowych. Na czoło poszukiwań nowych pracowników – jak przewidują badani przedsiębiorcy – wysuną się poszukiwania różnorodnych robotników przemysłowych i budowlanych, którzy stanowią ponad jedną czwartą łącznego zapotrzebowania na pracowników. Najbardziej poszukiwane profesje, co do których przewiduje się wzrost zatrudnienia w 2017 r., przedstawione zostały w tabeli 21. W tabeli tej uwzględniono również cechy i umiejętności poszukiwane przez pracodawców w procesie rekrutacji u przedstawicieli konkretnych specjalizacji zawodowych.

Tabela 21. Zawody, w których przedsiębiorstwa z Bydgoszczy planują zwiększenie zatrudnienia w 2017 roku wraz z podawanymi wymaganiami wobec kandydatów do pracy we wskazanym zawodzie

Zawody	Istotne dla pracodawców cechy i umiejętności															
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna / komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	Wyuczony zawód	Wywieranie wpływu	Zarządzanie ludźmi/ przywództwo	Znajomość języków obcych	Doświadczenie zawodowe
Barman											X					X
Betoniarz-zbrojarz																X
Frezer											X					X
Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	X	X	X	X		X		X	X	X	X					
Inżynier elektryk	X			X					X	X	X					X
Kierowca samochodu dostawczego		X														X
Kierownik do spraw rozwoju produktu	X		X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X
Kierownik działu w handlu hurtowym	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X			X
Konsultant do spraw systemów teleinformatycznych	X		X	X		X		X		X				X		
Księgowy	X			X		X			X							X
Kucharz																X
Logopeda	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X				X
Malarz budowlany																X
Maszynista maszyn fleksograficznych											X					
Mechanik pojazdów samochodowych		X			X	X					X					X
Murarz																X
Operator koparki		X			X	X		X								X
Operator koparko-ładowarki		X			X	X		X								X
Operator sprzętu ciężkiego		X			X	X		X								X
Pedagog	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X				X
Pomoc kuchenna																X
Portier			X		X	X		X	X			X				
Pozostali pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku																X
Przedstawiciel handlowy	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X			X	X	X
Psycholog	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X				X
Specjalista zastosowań informatyki			X	X	X	X		X		X				X		
Sprzedawca		X	X	X		X	X	X		X				X	X	X
Stolarz		X				X				X	X					X
Technik handlowiec				X							X					X

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

Badani pracodawcy z powiatu bydgoskiego prognozują największe zapotrzebowanie w 2017 roku na pracowników w zawodach robotniczych i rzemieślniczych (16,6% całkowitego zapotrzebowania na pracowników) oraz w zawodach związanych ze specjalistyczną działalnością monterską i operatorską (15,8%). Ponadto spodziewali się oni zwiększenia zatrudnienia w 2017 roku w zawodach związanych z pojazdami samochodowymi (kierowcy oraz mechanicy – 13,7%) oraz profesjami biurowo-kadrowymi (8,4%), edukacyjnymi (7,7%) i handlem (7,3%).

Tabela 22. Zawody, w których przedsiębiorstwa z powiatu bydgoskiego planują zwiększenie zatrudnienia w 2017 roku wraz z istotnymi dla pracodawców cechami i umiejętnościami kandydatów

Zawody	Istotne dla pracodawców cechy i umiejętności															
	Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	Dodatkowe uprawnienia	Komunikacja ustna/komunikatywność	Obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	Planowanie i organizacja pracy własnej	Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	Sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna	Współpraca w zespole	Wykonywanie obliczeń	Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	Wyuczony zawód	Wywieranie wpływu	Zarządzanie ludźmi/przywódtwo	Znajomość języków obcych	Doświadczenie zawodowe
Asystent nauczyciela przedszkola	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
Bibliotekarz																
Błacharz samochodowy		X									X					X
Drwal / pilarz drzew																X
Hodowca inwentarza mieszanego																
Kamieniarz							X				X					
Kierowca samochodu ciężarowego		X	X			X		X								X
Kierowca samochodu dostawczego																X
Magazynier		X				X										X
Mechanik pojazdów samochodowych		X									X					X
Meliorant																
Monter / konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych		X									X					X
Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych					X			X			X					X
Operator obrabiarek sterowanych numerycznie																X
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	X			X		X			X					X		X
Pozostali trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi								X			X					X
Przedstawiciel handlowy	X	X	X	X		X	X		X			X				X
Sortowacz surowców wtórnych			X			X		X								
Spawacz		X														X
Specjalista do spraw kadr	X			X		X			X		X					X
Specjalista do spraw sprzedaży	X		X	X		X	X		X	X	X					X
Sprzedawca			X	X	X		X									
Technik farmaceutyczny				X							X					X
Technik handlowiec			X	X							X					X
Ślusarz																X

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2017 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 17.03.2017 r.

5. Podsumowanie

Z analizy danych przeprowadzonej na potrzeby opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bydgoszczy oraz powiecie bydgoskim wynikają m.in. następujące ustalenia i spostrzeżenia:

1. Na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy w 2016 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy. Stopa bezrobocia dla miasta Bydgoszczy (4,8%) była najniższa w regionie, zaś stopa bezrobocia dla powiatu bydgoskiego (8%) uplasowała powiat na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.
2. W 2016 roku zmniejszyła się liczba rejestracji osób bezrobotnych o 11,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Łącznie w roku 2016 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowało się 20 865 osób.
3. W 2016 odnotowano spadek liczby wyłączeń z ewidencji urzędu aż o 22% w porównaniu z rokiem poprzednim. Status osoby bezrobotnej utraciło w analizowanym okresie 15 633 osób z Bydgoszczy oraz 6 372 osoby z powiatu bydgoskiego.
4. Zmniejszyła się liczba podjęć pracy wśród bezrobotnych. W porównaniu do 2015 roku w Bydgoszczy było ich mniej o 13,2%, zaś w powiecie bydgoskim o 8.3%
5. Według stanu w końcu 2016 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy pozostawały 11 164 osoby bezrobotne (w tym 6 193 kobiet). Ich liczba zmniejszyła się o 9,3% w stosunku do 2015 roku (liczba kobiet zmniejszyła się o 7%).
6. Do najliczniejszych kategorii zarejestrowanych bezrobotnych należały: kobiety (55,5% ogółu bezrobotnych według stanu na koniec 2016 r.), osoby długotrwale bezrobotne (50,7%), osoby bez kwalifikacji zawodowych (32,1%), osoby powyżej 50 roku życia (31,8%), bez doświadczenia zawodowego (12,7%) oraz osoby do 30 roku życia (21,4%).

7. Do najliczniej reprezentowanych wśród osób bezrobotnych grup wielkich zawodów w 2016 roku zaliczali się: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (24,9% ogółu bezrobotnych według stanu w końcu tego roku), pracownicy usług i sprzedawcy (22,6%) oraz specjaliści (14,3%).
8. W 2016 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 23 305 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (85,6% z nich pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców, a 14,4% od przedsiębiorców z powiatu ziemskiego). W tym samym okresie na portalu *Zielona Linia* udostępniono 6 971 ofert pracy. Za pośrednictwem urzędu pracy poszukiwano głównie pracowników z grupy robotników przemysłowych i rzemieślników oraz pracowników wykonujących prace proste. Przez Internet zgłaszano zapotrzebowanie przede wszystkim na specjalistów oraz techników i inny średni personel.
9. Uwzględniając podział osób bezrobotnych według elementarnych grup zawodów najliczniej reprezentowani byli: (a) w Bydgoszczy – sprzedawcy sklepowi (11,4% ogółu zarejestrowanych w końcu 2016 r.), pomoce i sprzątaczkę (3%) oraz średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (2,2%), zaś (b) w powiecie bydgoskim – sprzedawcy sklepowi (11,6%), średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (3,1%) oraz kucharze (3%).
10. Do zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w Bydgoszczy (profesje o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia) w roku 2016 należały następujące grupy zawodów: (i) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne, (ii) gospodarze budynków, (iii) mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych, (iv) malarze budowlani i pokrewni, (v) robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani oraz (vi) krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni. Do zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie bydgoskim w analizowanym okresie należały następujące grupy zawodów: (i) krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni, (ii) szwaczki, hafciarki i pokrewni, (iii) gospodarze budynków, (iv) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne, jak i (v) mechanicy maszyn, urządzeń rolniczych i przemysłowych.

11. W trudnej sytuacji na lokalnym rynku pracy (niska dostępność ofert pracy) w 2016 roku znajdowali się: (i) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, (ii) technicy technologii żywności, (iii) krawcy, kuśnierze i kapelusznicy, (iv) nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, (v) masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, (vi) szwaczki, hafciarki i pokrewni, (vii) fryzjerzy oraz (viii) piekarze, cukiernicy i pokrewni.
12. Do grup zawodów elementarnych o wysokiej dostępności ofert pracy w 2016 roku należeli: (i) spawacze, (ii) specjaliści do spraw sprzedaży, (iii) magazynierzy, (iv) specjaliści z dziedziny prawa, (v) kierowcy samochodów ciężarowych.
13. W Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły 6,7% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan, zaś w powiecie ziemskim stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie bydgoskim był niemal dwukrotnie większy (11,2%).
14. Zawodami deficytowymi w 2016 roku okazały się głównie zawody związane z branżą IT, ze sprzedażą i usługami oraz profesje z zakresu obsługi i montażu maszyn. Zawody związane z branżą IT zaliczone zostały także do zawodów maksymalnie deficytowych. Zaliczono do nich również profesje związane z pracownikami-operatorami niektórych specjalistycznych urządzeń (do produkcji wyrobów cementowych/kamiennych/itp., wózków jezdniowych) oraz monterów maszyn i urządzeń mechanicznych.
15. Do zawodów nadwyżkowych w 2016 r. na lokalnym rynku pracy zaliczały się m.in. takie grupy zawodów elementarnych jak: pracownicy opieki osobistej w służbie zdrowia, operatorzy urządzeń do spalania odpadów i uzdatniania wody, kreślarze, masarze oraz robotnicy w przetwórstwie ryb i zamiatacze. Zawody maksymalnie nadwyżkowe reprezentowane były natomiast przez obuwników, rolników upraw mieszanych, diagnostów laboratoryjnych bez specjalizacji, kierowników do spraw strategii i planowania, konduktorów, mechaników precyzyjnych oraz matematyków aktuariuszy i statystyków.
16. Szkoły ponadgimnazjalne z obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy ukończyły w 2016 roku 5 704 osoby. Nieco ponad dwie piąte

absolwentów (41,4%) uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia. Wykształcenie średnie zawodowe posiadało aż 46,5% absolwentów, natomiast wykształcenie zasadnicze zawodowe osiągnęło 12,1%. Osoby bezrobotne z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły zaledwie 0,6% ogółu absolwentów w grodzkim i ziemskim powiecie. Odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym w Bydgoszczy wynosił zaledwie 1,5% absolwentów z tym wykształceniem – w powiecie bydgoskim osiągnął on wartość aż o 16 pkt. procentowych wyższą, tj. 17,5%. Jedynie 3,9% absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym zarejestrowano jako osoby bezrobotne. W Bydgoszczy odsetek zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów z tym wykształceniem wynosił 2,2%, zaś w powiecie ziemskim 12,5%.

17. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2015/2016 z Bydgoszczy to głównie osoby w zawodach wpisujących się w następujące grupy elementarne zawodów: (i) technicy fizjoterapii i masażyści, (ii) pomocniczy personel medyczny, (iii) technicy wsparcia informatycznego i technicznego, (iv) asystenci dentyści, (v) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, (vi) technicy mechanicy oraz (vii) kucharze. Natomiast w powiecie bydgoskim byli to najczęściej: (i) technicy rolnictwa, (ii) sprzedawcy sklepowi, (iii) szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych, (iv) kucharze oraz (v) plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni.
18. W badaniu kwestionariuszowym przedsiębiorstw realizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy w 2016 roku uczestniczyły 182 podmioty gospodarcze. Pośród nich 93 usytuowane były w Bydgoszczy, a 89 na terenie powiatu bydgoskiego. Głównie były to podmioty małe, tj. zatrudniające od 10 do 49 pracowników (45,1% badanej zbiorowości) oraz mikroprzedsiębiorstwa (42,9%). W próbie poddanej badaniu dominowały firmy klasyfikowane jako prowadzące działalność z zakresu przemysłu i budownictwa (40,7% bydgoskich firm i 34,2% firm z powiatu bydgoskiego). Znaczny odsetek firm z powiatu ziemskiego stanowiły przedsiębiorstwa prowadzące tzw. pozostałą działalność usługową (35%).

19. Zwiększenie zatrudnienia w 2016 roku deklarowało 39,8% bydgoskich firm i 27,4% firm z terenu powiatu bydgoskiego. Bydgoscy pracodawcy zamierzali zatrudniać przede wszystkim pracowników usług i sprzedawców, techników i inny średni personel, operatorów oraz monterów maszyn i urządzeń, pracowników przy pracach prostych, robotników przemysłowych i rzemieślników oraz pracowników biurowych i specjalistów. W powiecie bydgoskim poszukiwano głównie operatorów oraz monterów maszyn i urządzeń, specjalistów, pracowników biurowych, pracowników usług i sprzedawcy oraz techników i innego średniego personelu.
20. W procesie rekrutacyjnym ankietowani pracodawcy korzystali głównie z pośrednictwa Internetu, rekomendacji znajomych, ogłoszeń prasowych oraz usług Powiatowego Urzędu Pracy.
21. Badani przedsiębiorcy chętnie współpracowali z Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy podczas poszukiwania nowych pracowników, zgłaszając do niego znaczną część wolnych miejsc pracy.
22. Jedna trzecia bydgoskich pracodawców (33,5%) prognozowała na 2017 rok wzrost zatrudnienia w swojej firmie. Największe zmiany w zatrudnieniu miały nastąpić w zawodach: (i) pracownicy przy pracach prostych, (ii) technicy i inny średni personel, (iii) pracownicy usług i sprzedawcy oraz (iv) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. W powiecie bydgoskim odsetek pracodawców deklarujących wzrost zatrudnienia w 2017 roku wyniósł 26,19%. Przedsiębiorcy z powiatu planowali zatrudnienie głównie w zawodach: (i) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, (ii) pracownicy biurowi, (iii) pracownicy przy pracach prostych, (iv) pracownicy usług i sprzedawcy, (v) rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy oraz (vi) technicy i inny średni personel.